Memòria final 2018

Activa't per la Salut mental

Març 2019

SMC salutmental Catalunya Federació

Generalitat de Catalunya

VEUS Federació Catalana d'Entitats de Salut Mental en 1a Persona

Índex

0. Introducció 4
1. Descripció tècnica del projecte Activa't per la Salut Mental 5
2. Espai Situa't 8
2.1. L'Espai Situa't en dades generals 8
2.2. Distribució territorial de les demandes ateses al 2018 8
2.3. Perfil de les persones ateses 9
2.4. Tendència del tipus de demandes ateses 12
2.5. Format de la intervenció 12
2.6. Quin tipus d'entitat deriva demandes? 13
2.7. Casos complexes 14
2.8. Vulneració de drets 15
2.9. Avaluació de l'Espai Situa't 15
Homogeneïtat en la recollida d'informació de les demandes rebudes al servei 16
Tipologia d'intervenció que s'ofereix a les persones usuàries del servei 16
Grau de satisfacció i impacte del servei (opinió dels usuaris) 18
2.10. Comissió de seguiment de l'Espai Situa't 20
2.11. L'Espai Situa't en xarxa 20
Treball en xarxa 20
Apropament a nous col·lectius 21
3. Programes de psicoeducació i recuperació 21
3.1. Psicoeducatiu LA KLAU DE RE 24
3.2. Psicoeducatiu PROENFA 26
3.3. Manual de recuperació autogestió del benestar 27
3.4. Revisió de materials 30
Reedició dels vídeos programa PROENFA 30
Millora dels continguts programa PROENFA 31
3.5. RecerCaixa 31
4. Prospect, apoderament en Salut Mental 32
4.1. Resum general de les edicions de 2018 34
4.2. Satisfacció del Programa Prospect 2018 36
4.3. La tasca i el suport als facilitadors 39
Formació de facilitadors Prospect 39
Trobades de coordinació i suport als facilitadors 41
5. Grups d'Ajuda Mútua (GAM) 41
5.1. Dades de participació 42
5.2. Dades de satisfacció 44
5.3. Formacions en moderació de GAM 2018 44
5.4. Satisfacció a les formacions per moderar GAM 45
5.5. Treball de sistematització dels GAM 47

6. Resultats de l'avaluació del circuit Activa't 48
6.1. Avaluació de la implementació 48
6.2. Avaluació de l'impacte 48
7. Fent xarxa 50
7.1. Facilitar la integració comunitària 50
7.2. Reunions i trobades per serveis 51
8. Congrés "Activa't per la salut mental: més enllà del pilotatge" 53
8.1. Programa del congrés 54
8.2. Enquestes de satisfacció del congrés 55
9. Altres jornades i actes de presentacions del projecte: 57
10. Col·laboradors de l'Activa't 58

0. Introducció

Al 2014, la Generalitat de Catalunya, la Federació Veus i la Federació Salut Mental Catalunya, vam començar junts el projecte *Activa't per la salut mental* amb molta il·lusió i empenta, convençuts que el que volíem fer era necessari, just i molt esperat. Un projecte que donava resposta a les necessitats de les persones i de les seves famílies, identificades en diversos estudis, orientat a la recuperació, capacitació i apoderament, una de els grans fites del model d'atenció comunitària en salut mental.

Avui podem afirmar que el projecte està donant molta més resposta del que imaginàvem. L'Activa't ha ajudat a més de 4.700 persones amb problemes de salut mental i les seves famílies per millorar-ne la seva qualitat de vida i refermar la seva participació en la societat, ha establert les bases d'un nou model d'atenció centrat en la persona i l'entorn comunitari, i ha donat a conèixer la realitat d'un col·lectiu que, a dia d'avui, segueix patint estigma i prejudicis en tots els àmbits de la societat.

L'any 2018 ha estat, sens dubte, un any intens en què s'ha demostrat que l'Activa't funciona i que, amb els ajustos corresponents, és la resposta a anys de lluita i demandes per part de la població, i que ha culminat amb un congrés internacional. Ara no el podem aturar.

Cap dels actors involucrats haguéssim pogut fer aquest camí sols. Els esforços i la implicació del **Departament de Salut** i del **Departament de Treball, Afers Socials i Famílies** de la Generalitat de Catalunya i el **moviment social del país** han estat cabdals per poder fer arribar l'*Activa't per la salut mental* a tot Catalunya, de la mà dels 11 proveïdors sanitaris implicats, així com de les més de 20 associacions de salut mental que s'han fet seu el projecte.

Gràcies a la bona feina conjunta entre tots ho hem aconseguit. Per això estem convençuts que l'Activa't és un projecte de país, que ha vingut per quedar-se i que no podem aturar.

Sens dubte la millor notícia del passat 2018 va arribar quan, en el marc del Congrés celebrat al mes de novembre com a presentació de resultats del projecte, es va confirmar que comptem amb el compromís de la Generalitat de Catalunya per fer *l'Activa't* extensiu a tot el territori i posar-lo a l'abast de tothom,. Perquè una iniciativa com aquesta ha de poder arribar a tota la població com a servei per a totes les persones.

GRÀCIES. Gràcies a totes aquelles persones, institucions, associacions i entitats col·laboradores que heu estat i esteu al costat de l'Activa't per la salut mental, i que no heu dubtat, en cap moment, que és, no només útil, sinó imprescindible. Gràcies també per seguir confiant que la salut mental és cosa de tots.

1. Descripció tècnica del projecte Activa't per la Salut Mental

El projecte Activa't per la salut mental pretén aconseguir que persones amb problemes de salut mental, o risc de tenir-ne, i els seus familiars, puguin esdevenir agents de salut actius en el seu propi procés de recuperació, i millorar així la seva qualitat de vida.

És un projecte liderat per la Federació Salut Mental Catalunya, la Generalitat de Catalunya, i la Federació Veus, en el marc del Pla integral d'atenció a les persones amb trastorn mental i addiccions, coordinat per la Presidència de la Generalitat de Catalunya. El projecte s'inicia amb un pilot, de 3-4 anys de duració, amb l'objectiu d'avaluar-lo i incorporar-lo a la cartera de serveis públics.

El projecte Activa't per la salut mental es desplega a 12 territoris (8 a la província de Barcelona, 1 a Girona, 1 a Lleida i 2 a Tarragona) i treballa en coordinació amb els serveis públics de salut mental, les associacions de familiars i/o persones amb problemes de salut mental, diversos ajuntaments i les regions sanitàries del Catsalut.

Així doncs, el projecte s'articula en un circuit de quatre fases, la primera oberta a tothom, i les restants dirigides únicament a les persones amb trastorn mental sever, els seus familiars o professionals:

1. **Espai Situa't**: servei d'informació i orientació especialitzat en salut mental dirigit a la ciutadania en general i específicament a persones amb problemes de salut mental i les seves famílies.
2. **Psicoeducació**: per a famílies (programa Proenfa) i persones amb problemes de salut mental greu (programa Klau de Re) desenvolupat per professionals dels serveis de salut mental.
3. **Programa europeu Prospect per al desenvolupament de l'apoderament** de la persona amb problemes de salut mental greu i de la família, amb una formació per a professionals i un quart mòdul comú amb els tres grups, per als que es van formar persones voluntàries com a dinamitzadors.
4. **Grups d'Ajuda Mútua (GAM)**: servei de suport continuat basat en l'experiència entre iguals a les associacions de persones amb problemes de salut mental i familiars, per als quals s'ha format persones voluntàries com a moderadores.

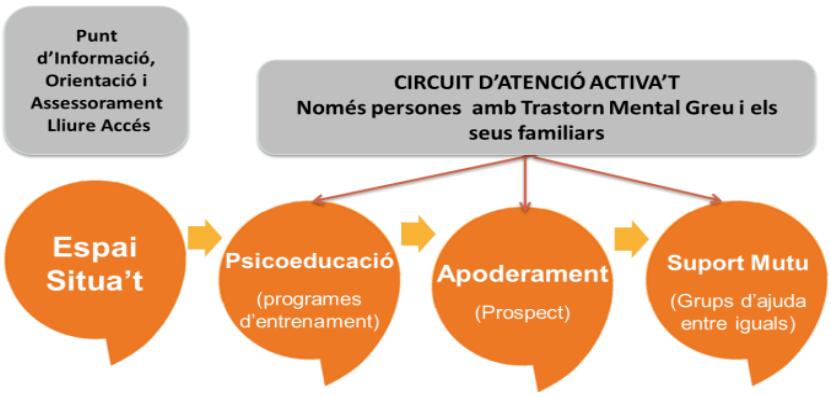

A més a més, el projecte preveu l'elaboració d'eines informatives virtuals i en paper, per respondre a les necessitats recurrents (continguts web, vídeos, fulletons...).

El projecte s'implementa a 12 territoris amb activitats que s'ofereixen només en les localitats o comarques on s'implementa i activitats que s'obren a una major població.

Els 14 municipis que compten amb Espai Situa't són: Amposta, Barcelona (Nou Barris i Ciutat Vella), Girona, Granollers, Igualada, La Garriga, Lleida, Manresa, Sabadell, Sant Boi de Llobregat, Santa Coloma de Gramenet, Tarragona, Tortosa i Vilanova i la Geltrú.

Activa't compta amb el finançament de l'Obra Social La Caixa, mitjançant el conveni amb la Generalitat, i també amb la col·laboració de les quatre diputacions, l'Ajuntament de Barcelona i altres finançaments públics i privats.

Aquesta memòria recull les activitats realitzades al 2018, de les que s'han beneficiat 2.008 persones, fent un total de 4.771 persones des del inici del projecte.

4.771 Persones han participat del projecte

2.008 persones al 2018

2.071 en activitats grupals

1.031 al 2018

3.348 a l'Espai Situa't

1.165 al 2018

Aquest any ha estat marcat als diferents territoris pel tancament de la segona implementació del circuit i l'inici de la tercera per la majoria dels territoris (quarta a Granollers i Barcelona).

Es va acabar l'avaluació per part de l'institut DEP, s'ha seguit reflexionant conjuntament amb professionals diversos i revisant la figura de l'Espai Situa't, i donant-li difusió.

S'ha posat especial èmfasi per seguir formant a persones voluntàries i grups d'ajuda mútua (GAM), revisar els materials que es fan servir i incidir en la importància del model de recuperació amb la publicació del manual.

Cal destacar particularment els esforços en fer difusió dels resultats en diferent actes externs i, sobre tot, amb el **Congrés "Activa't per la Salut Mental: més enllà del pilotatge"** al mes de novembre, que va servir com a espai per compartir, debatre i arribar a conclusions sobre diferents aspectes vinculats al projecte.

Congrés Activa't per la salut mental (*23 novembre 2018, Barcelona*).

2. Espai Situa't

L'Espai Situa't ofereix informació i assessorament sobre salut mental (serveis d'informació jurídica, tràmits, moviment associatiu...) tant a persones amb un diagnòstic i el seu entorn familiar, com a la resta de la ciutadania, sent un servei obert i accessible.

Hi ha 13 Espai Situa't en funcionament a Catalunya: 12 ubicats en els territoris pilot, i un altre a la seu de la Federació Salut Mental Catalunya, al districte de Ciutat Vella de Barcelona.

En algun Espai Situa't, donada la dispersió territorial, un mateix tècnic ofereix atenció en dos ubicacions diferents. Per una altra banda, l'alt nombre de demandes que arriben ha fet necessari disposar de tècnics fent suport en alguns dels territoris.

2.1. L'Espai Situa't en dades generals

"L'Espai Situa't és un servei obert a tota la ciutadania per a atendre consultes diverses sobre la salut mental".

2.2. Distribució territorial de les demandes ateses al 2018

> Cada Espai Situa't atén territoris que poden ser més o menys amplis, inclòs cobrir més d'una comarca. El 41% de les demandes arriben a l'Espai Situa't - Serveis Centrals, a la seu de la Federació SMC a Barcelona, seguides de l'Espai Situa't de Vallès Occidental (11%).

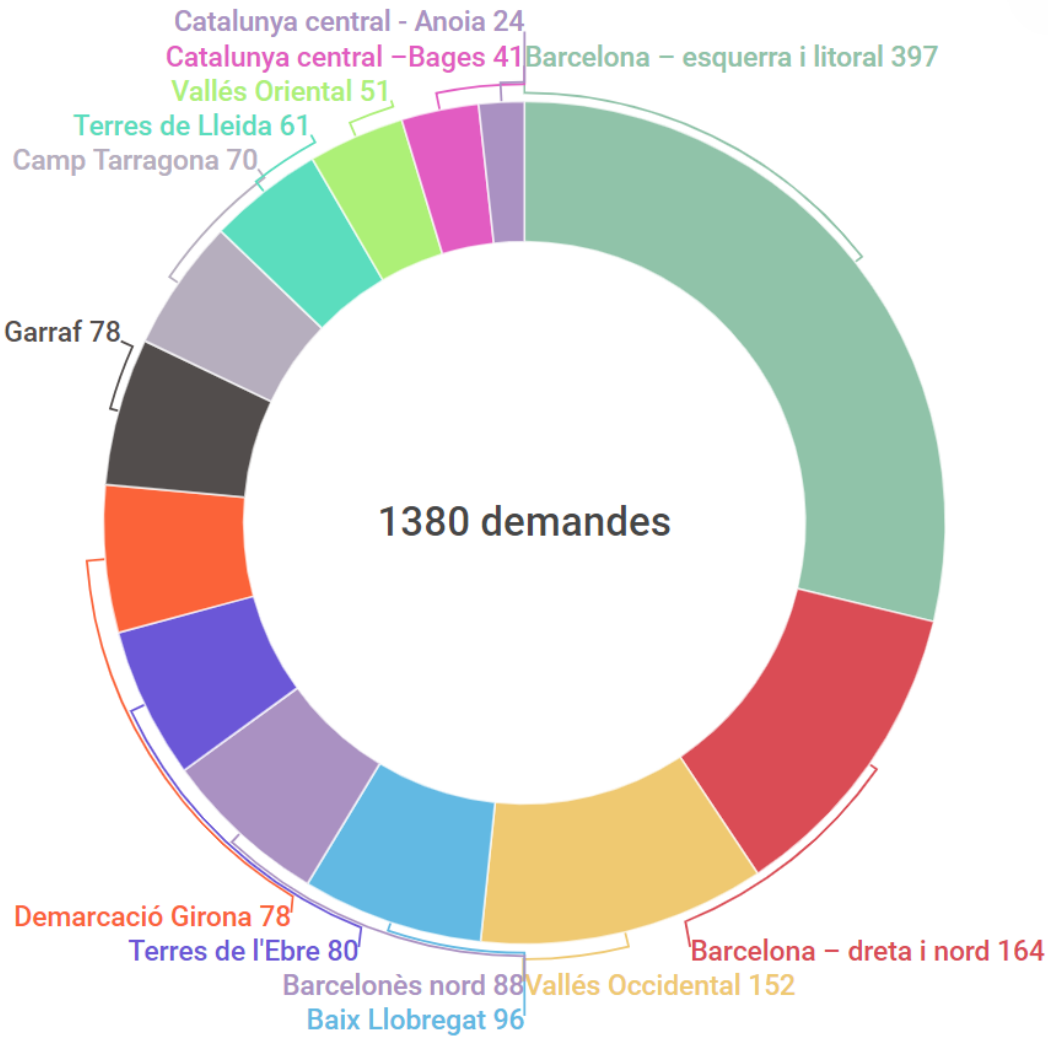

2.3. Perfil de les persones ateses

"El perfil general de la persona que fa la demanda és una dona (68%), afectada en primera persona (42%) o la mare d'una persona afectada (19%), d'entre 45 i 59 anys (38%)."

› Perfil segons gènere de la persona que fa la demanda:

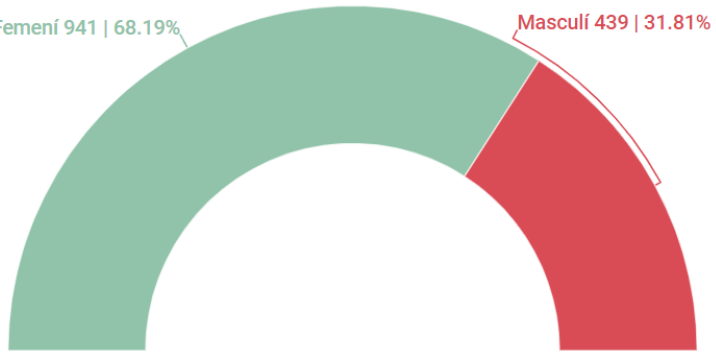

› Rol de les persones que fan demandes

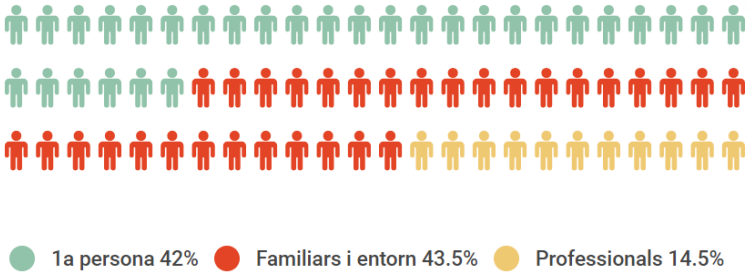

› Relació de les persones que fan demandes amb la salut mental

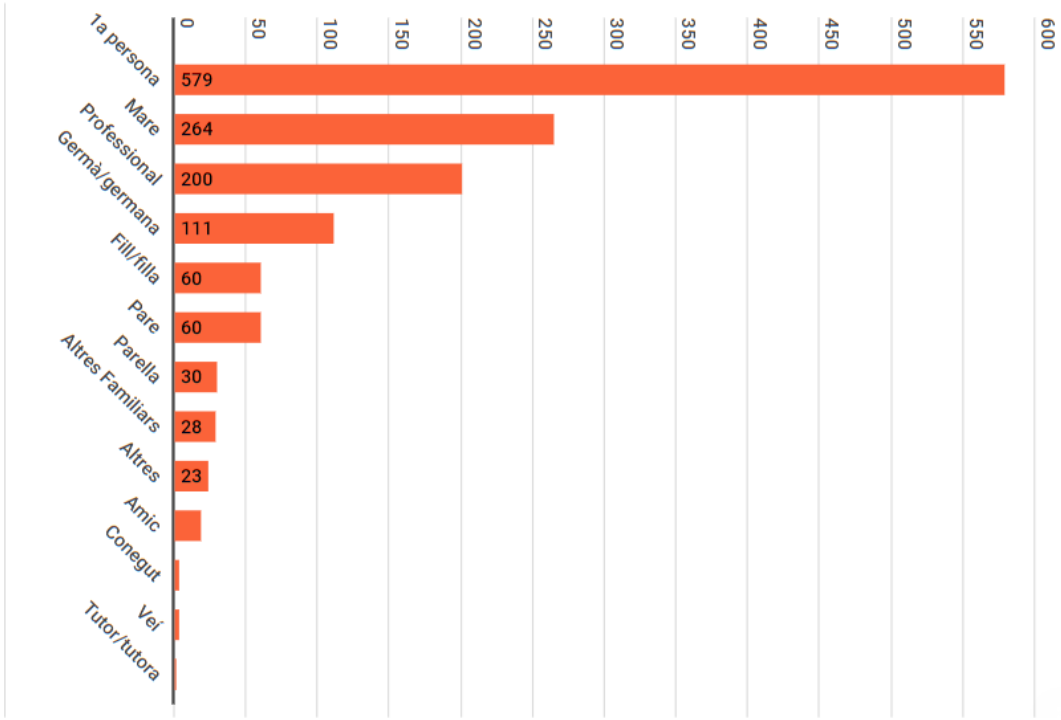

› Edat de les persones que fan demandes

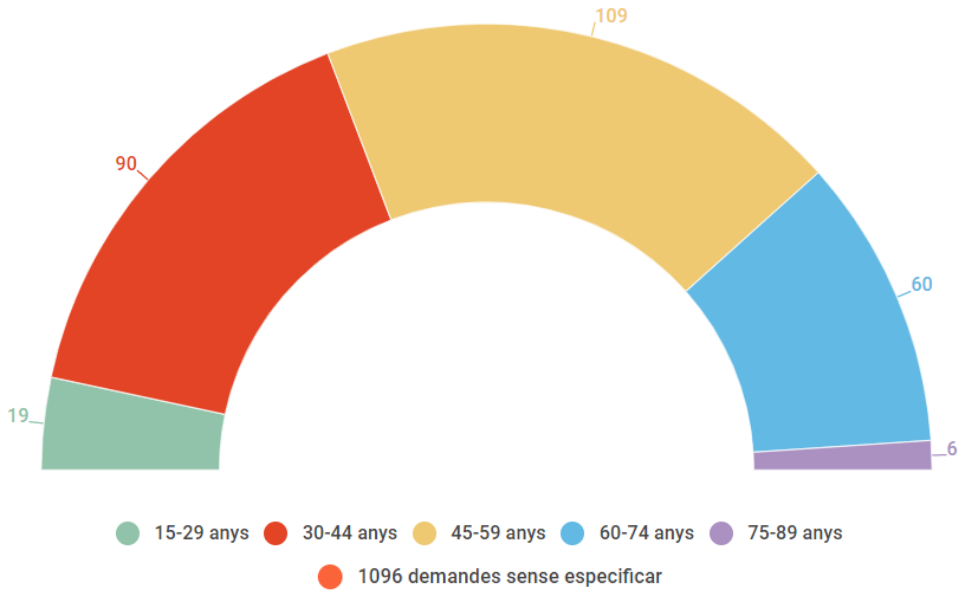

› Distribució de demandes per edat, quan la demanda la fa la persona afectada

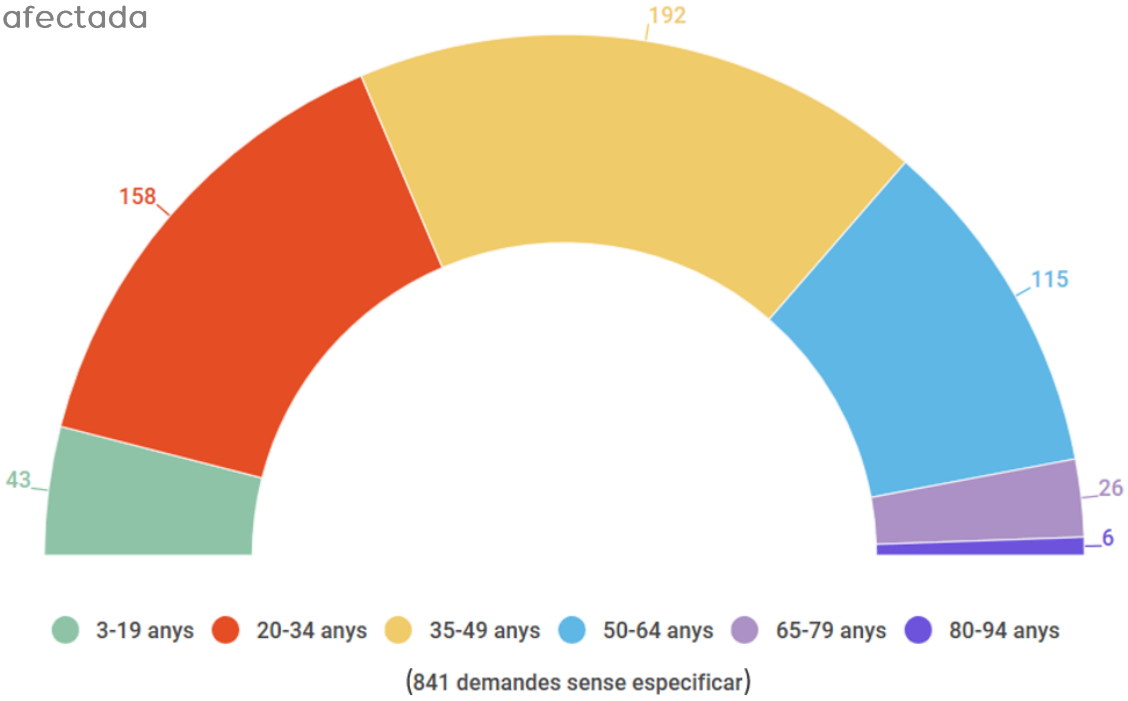

› Nombre de demandes per diagnòstic de la persona afectada

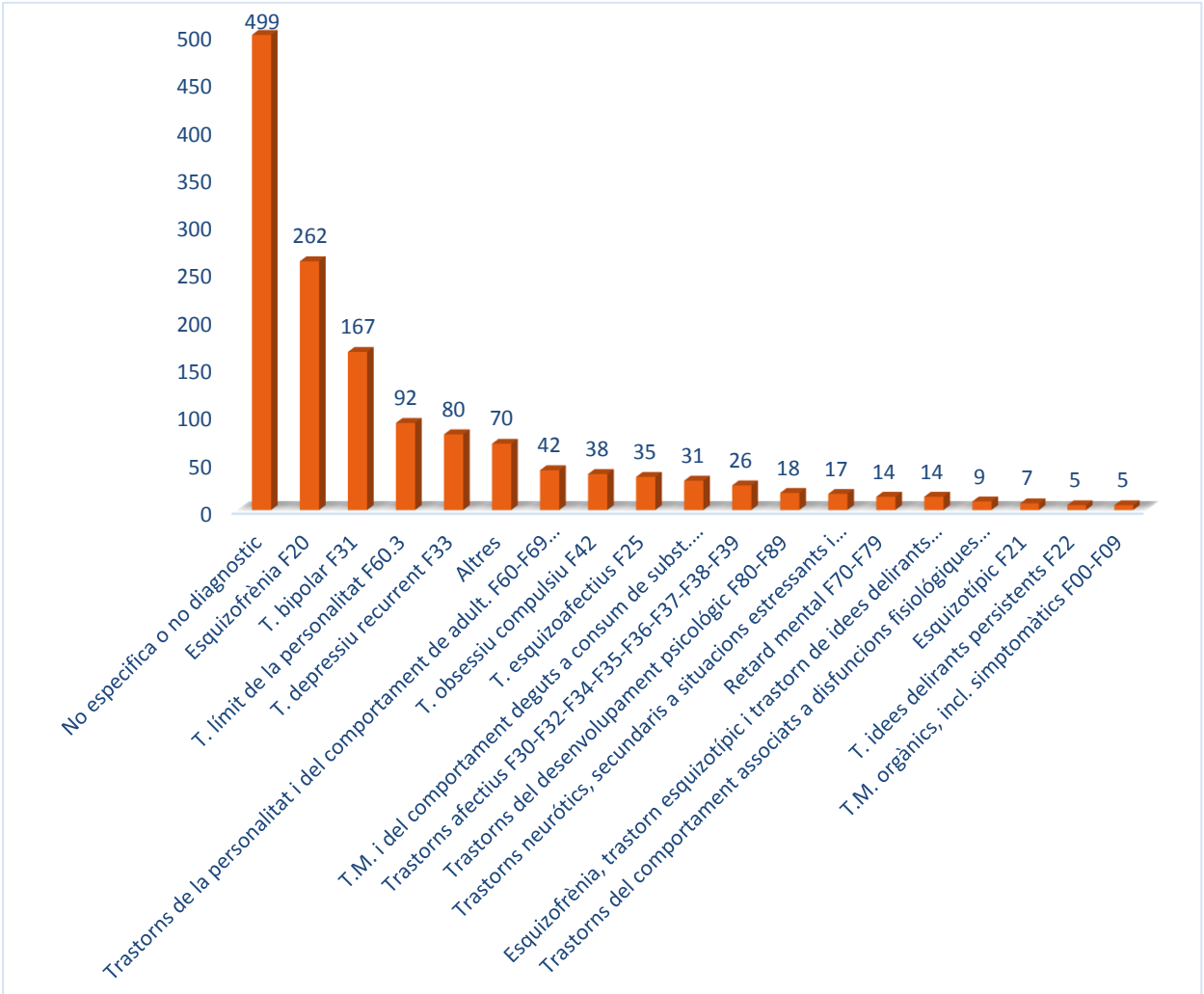

2.4. Tendència del tipus de demandes ateses

En una mateixa demanda hi poden haver diferents necessitats i s'hi poden oferir diferents línies d'orientació, com pot ser la informació i orientació jurídica (incloent-hi el servei JURIMM), l'escolta activa i seguiment, i informació sobre la xarxa associativa i els seus serveis.

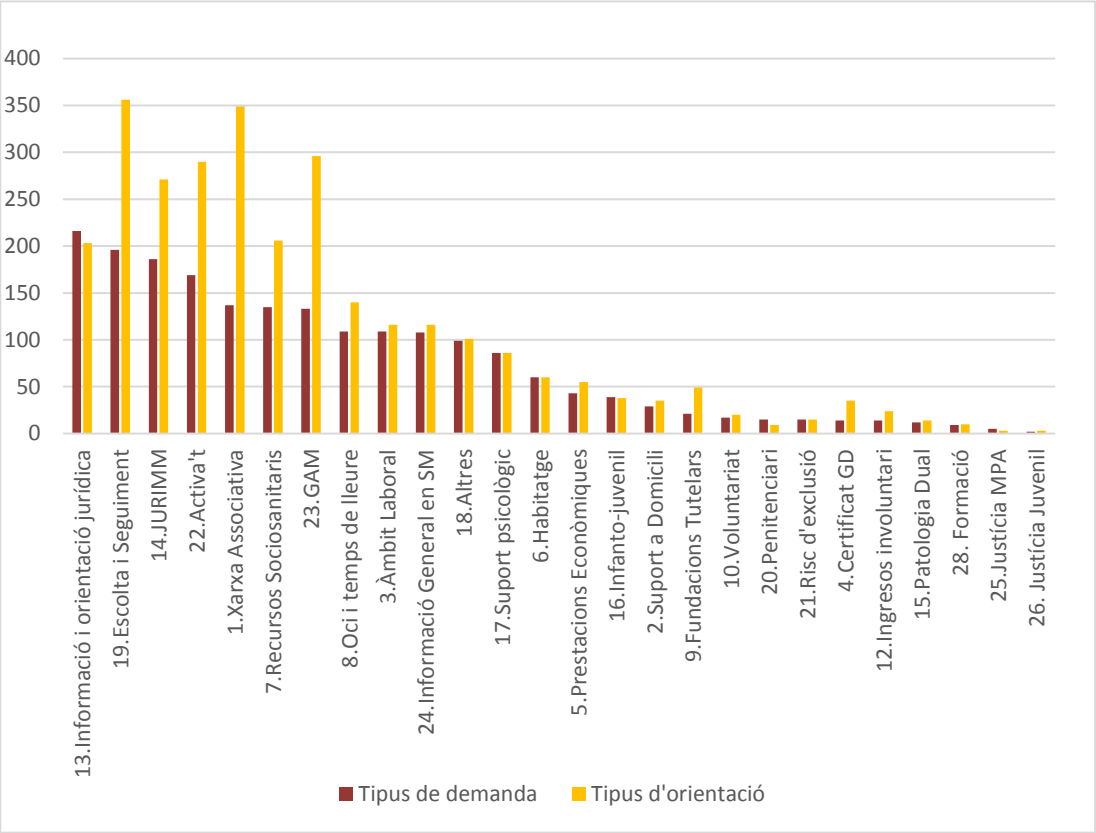

2.5. Format de la intervenció

El **canal d'atenció** de la major part de les demandes és l'entrevista presencial (60%), si bé un moltes de les primeres consultes es realitzen per telèfon seguides per la via del correu electrònic.

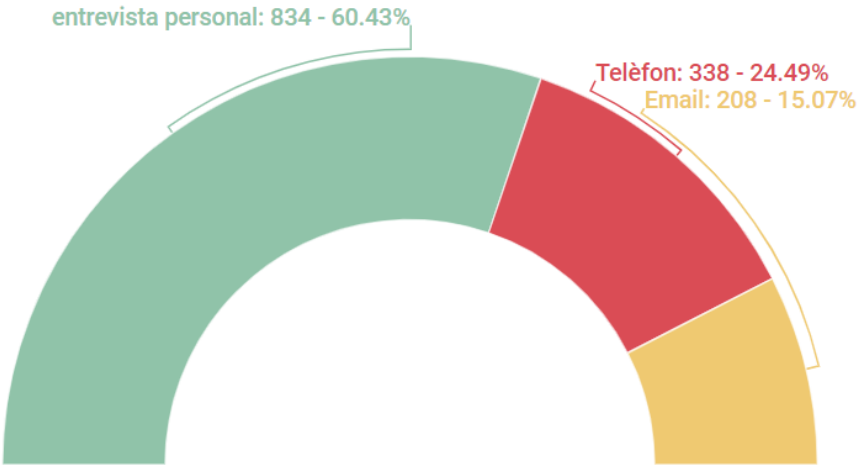

2.6. Quin tipus d'entitat deriva demandes?

El 81% de les demandes arriben per pròpia iniciativa (sense derivació). De les que ho fan per orientació / derivació, la majoria ho fan des de la xarxa associativa de salut mental. Per part de l'Espai Situa't, la majoria de derivacions es fan a altres serveis, no específics de salut mental (43%) i a entitats de la xarxa associativa de salut mental (41%).

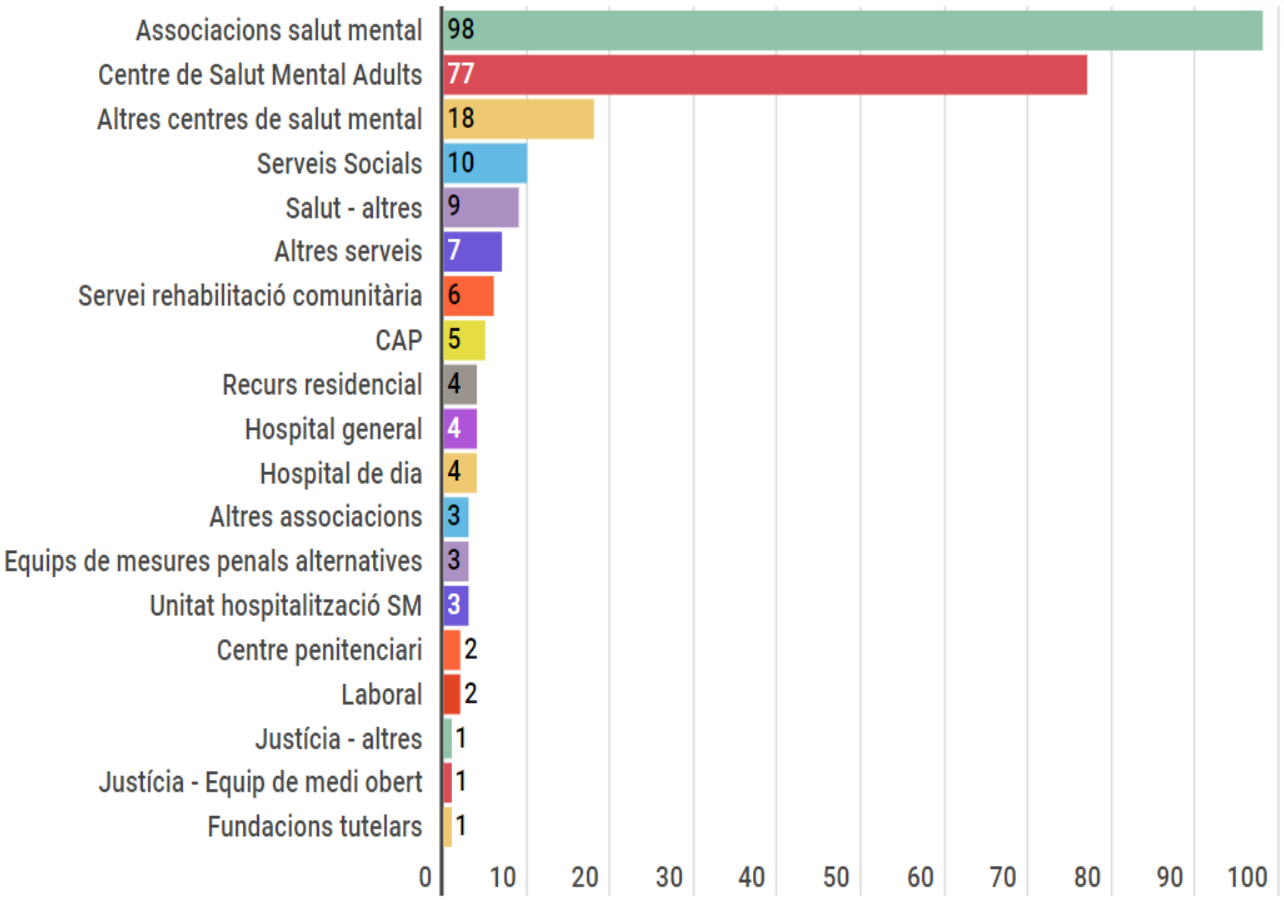

› Tipus d'entitats a les que es fan derivacions des de l'espai situa't

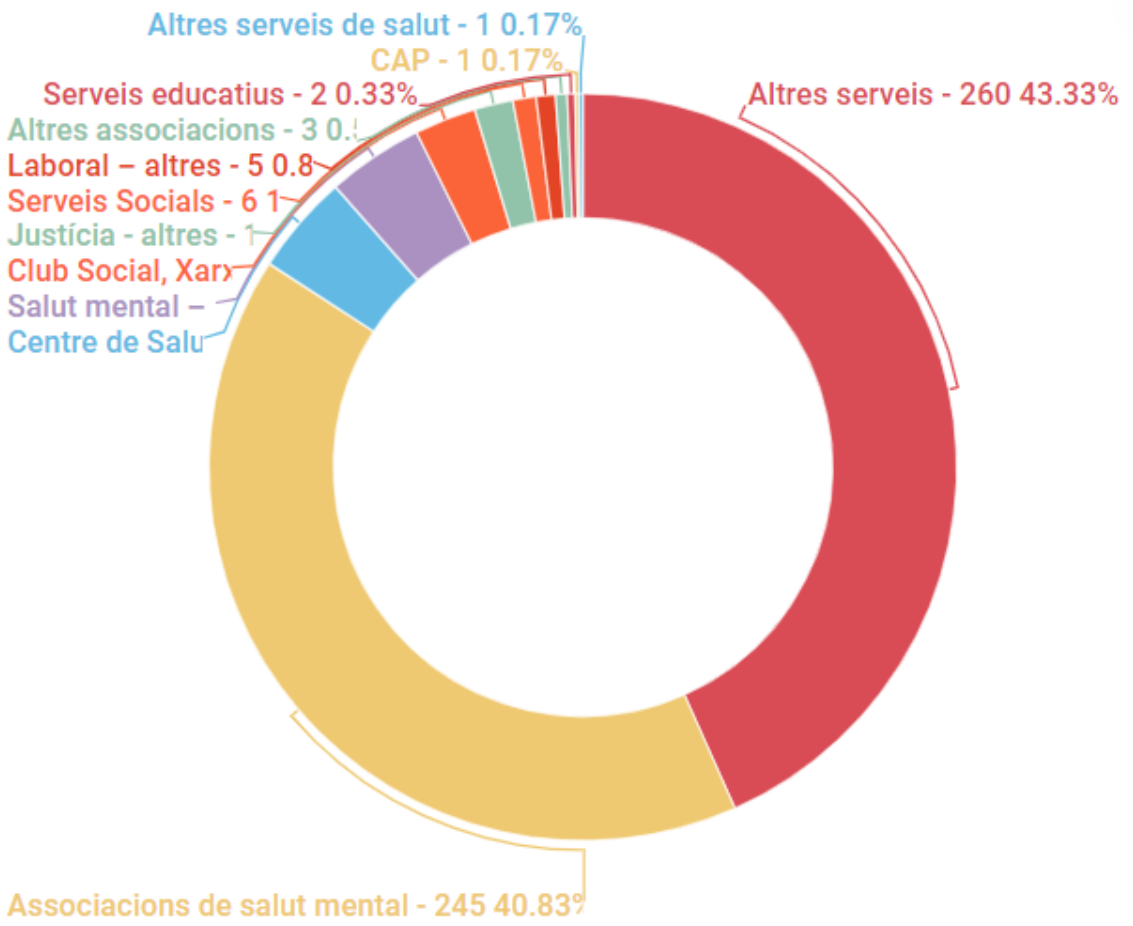

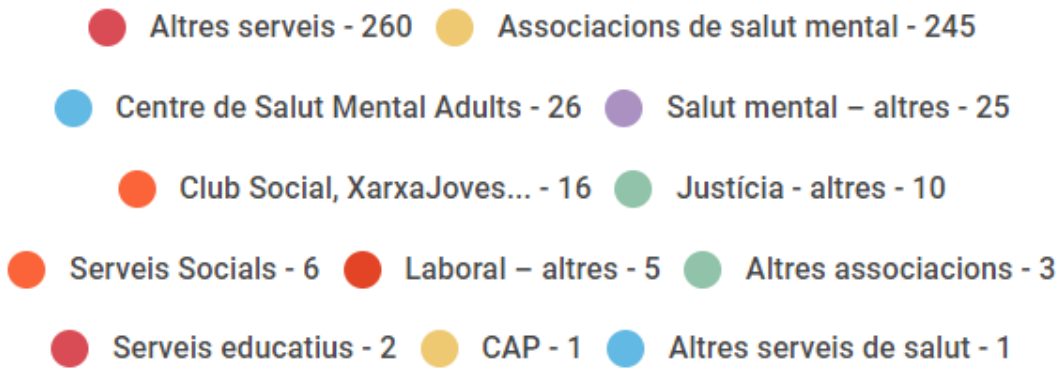

2.7. Casos complexes

Entenem per **casos complexes**, aquelles situacions o demandes en que hi ha una dificultat de maneig de la simptomatologia i de la cura de la pròpia salut de la persona afectada, alhora que les seves necessitats no han estat resoltes pels diferents serveis. Aquestes situacions s'acostumen a veure acompanyades i agreujades per dificultats personals i/o familiars per l'afrontament del problema de salut, situacions d'exclusió social o de risc de patir-ne, utilització elevada del consum de fàrmacs i/o abús de tòxics,

dificultats de relació i conductes disruptives, presència de diverses patologies cròniques de manera concorrent (comorbiditat i pluripatologia), i/o que la situació evoluciona de forma dinàmica i requereix de seguiment i vigilància en el temps (no són qüestions esporàdiques ni momentànies).

Al llarg del 2018, se n'han detectat **56 demandes que es poden considerar casos complexes**.

2.8. Vulneració de drets

En relació a les situacions de **vulneració de drets de les persones** amb problemes de salut mental, des de la Federació SMC s'està treballant per la detecció d'aquelles situacions en que hi ha una vulneració dels drets recollits a la Convenció de Drets de les Persones amb Discapacitat, per tal de dissenyar línies d'acció conjuntes i avançar en el compliment de l'esmentada Convenció.

Al llarg del 2018, se n'han detectat **28 demandes en que hi ha hagut una vulneració dels drets** de la persona afectada.

En 2019 es preveu poder continuar amb la detecció i atenció a aquestes situacions de vulneració de drets, alhora que cerca d'altres entitats que vulguin implicar-se en aquesta tasca, especialment quant a l'atenció jurídica d'aquests casos.

2.9. Avaluació de l'Espai Situa't

El 2018 hem finalitzat l'avaluació de l'Espai Situa't per part d'una entitat externa, Institut DEP, amb 3 eixos:

- Anàlisi de l'homogeneïtat en la **recollida d'informació** de les demandes rebudes al servei
- Anàlisi de la **tipologia d'intervenció que s'ofereix** a les persones usuàries del servei
- Avaluació del **grau de satisfacció i impacte** del servei

A continuació sintetitzem els resultats de l'avaluació portada a terme entre 2017-18. Podeu ampliar la informació i accedir als informes de resultats en aquest enllaç. http://activatperlasalutmental.org/lespai-situat-rep-un-92-de-valoracio-per-part-de-les-persones-que-ho-han-utillitzat/

Homogeneïtat en la recollida d'informació de les demandes rebudes al servei

Com: Revisió de les demandes 2016 i primer trimestre del 2017 (1.000 demandes)

Resultats:

- La xifra de demandes amb algun camp incomplet és molt baixa
- Propostes de millora per homogeneïtzar el registre de la informació.

Tipologia d'intervenció que s'ofereix a les persones usuàries del servei

Com: Anàlisi de contingut d'una mostra de 400 demandes i classificació del tipus d'intervenció segons la **Informació del cas i les Pautes d'orientació registrades.**

Resultats:

El **tipus d'intervenció més habitual que realitzen els professionals de l'Espai Situa't** és de **Derivació/orientació cap a altres serveis** (45%) i **Proporcionar informació** (44%), i en menor mesura altres com **Seguiment**, **Coordinació amb serveis, Assessorament, Reforçament del vincle/ús de la xarxa assistencial**.

Tipus d'intervencions de l'Espai Situa't

Una demanda pot recollir diferents tipus d'intervencions

Derivació/Orientació: **Orientació o recomanació cap a un servei no utilitzat prèviament**	45%
"Derivo al Jurimm per assessorament amb advocats". "Donem el contacte d'altres recursos com Psicòlegs sense fronteres".	
Informació **Informació verbal o escrita general sobre serveis, els trastorns de Salut Mental, tràmits, etc.**	44%
"Li explico els recursos que tenen a la seva disposició i les vies que poden activar per actuar tant a curt com a llarg termini.". "Se li explica els criteris d'assistència i els objectius del curs i es veu una adequada actitud per participar a la formació".	
Seguiment **Acord o compromís d'un proper contacte (per ex.: entrevista, trucada, e-mail per seguiment).**	15%
"... Proposo cita presencial o ampliació d'informació via e-mail per poder donar una resposta més acurada". "Acordem continuar valorant el cas en altres visites".	
Coordinació **Coordinació o contacte amb professionals d'altres serveis.**	14%
"Amb el permís de la demandant fem coordinació amb SMP per traspassar el cas". "Referent a la plaça de llar residència, acordem que contactaré amb l'ICASS per saber en quina estat estar la sol·licitud".	
Assessorament **Pautes o propostes d'actuació sobre com abordar la situació.** **Assessorament sobre la forma d'entendre o percebre una determinada situació.**	14%
"Li ofereixo suport i dono alguna orientació en clau mediadora". "Es veu com la mare intenta posar-li límit però al cap d'un parell d'hores torna a obrir-li la porta. Parlem sobre maneres de protegir a la mare amb el suport dels altres fills. Com parlar a la germana i moments per a fer-ho, com apropar-s'hi".	
Reforçament vincle/ús xarxa assistencial **Es redirigeix la persona usuària cap a algun servei o professional amb qui la persona ja ha tingut contacte o es reforça que la persona el continuï utilitzant.**	12%
"Reforço que ho comenti amb la seva psicòloga del CSM". "... suggerim que han de parlar el tema amb el psiquiatre de referència, demanar informació, valorar l'estabilitat mental actual de sa filla i arribar un acord per treballar el tema amb la XXX".	
Tràmits o gestions **Realització de tràmits o gestions.**	8%
"Fem la inscripció". "Se li ofereix tota la informació. Accepta, es fa la recollida de dades i l'apunto al GAM".	
Implicació de la persona afectada **Recomanació de la implicació de la persona afectada perquè assisteixi a una entrevista, servei o es responsabilitzi d'algun aspecte.**	5%
"... acordem que faré una visita individual amb el noi (perquè pugui explicar-se lliurement) i posteriorment proposaré derivació al CASD i faré coordinació". "Parlo per telèfon amb la persona amb TM i la cito a l'Espai Situa't".	
Reforçament conductes **Reforç de l'autoeficàcia, conductes, o actituds desitjables.**	2%
"Reforço iniciativa i idees encertades. Animo a seguir amb la mateixa motivació i ofereixo de nou Espai Situa't per possibles demandes". "Reforço actituds positives".	

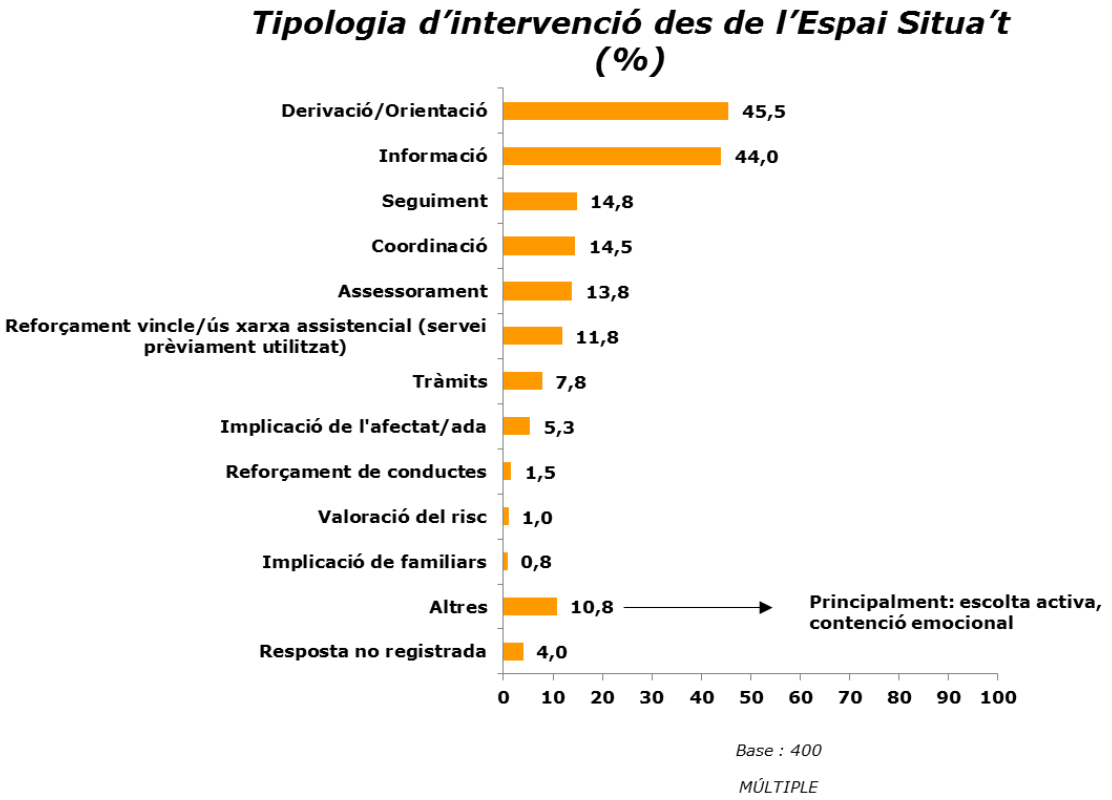

Grau de satisfacció i impacte del servei (opinió dels usuaris)

Com: Mostra de 100 persones ateses: trucada al cap d'una setmana i trucada al cap d'un mes de passar per l'Espai Situa't per persones alienes al servei.

Resultats:

- **Molt bona valoració dels diferents aspectes del servei**: tracte, informació, accessibilitat, etc.

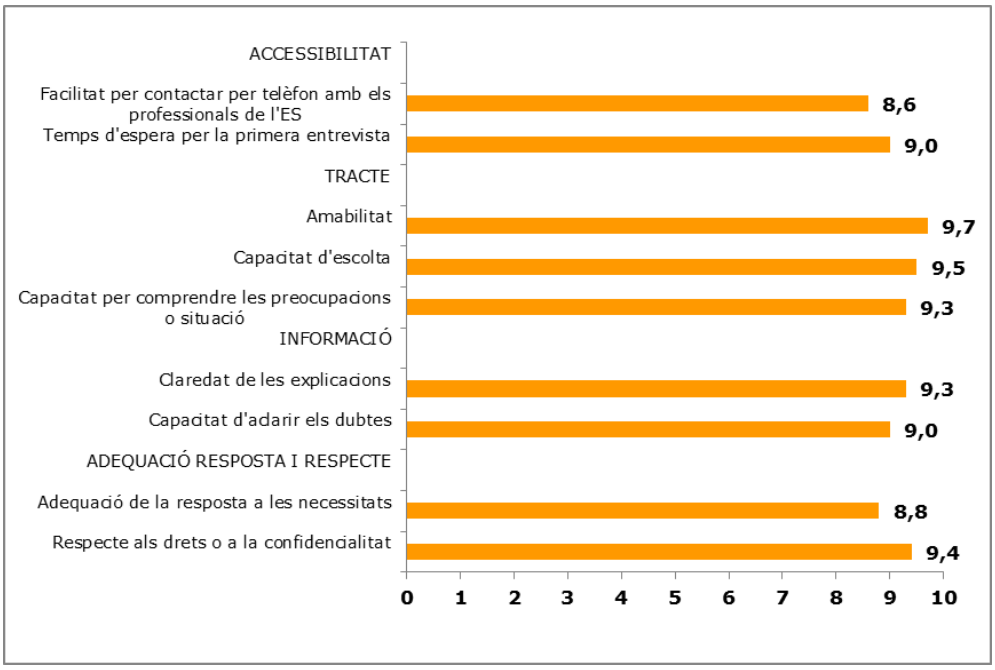

- La **satisfacció** amb el servei és molt elevada: **9,2 sobre 10**

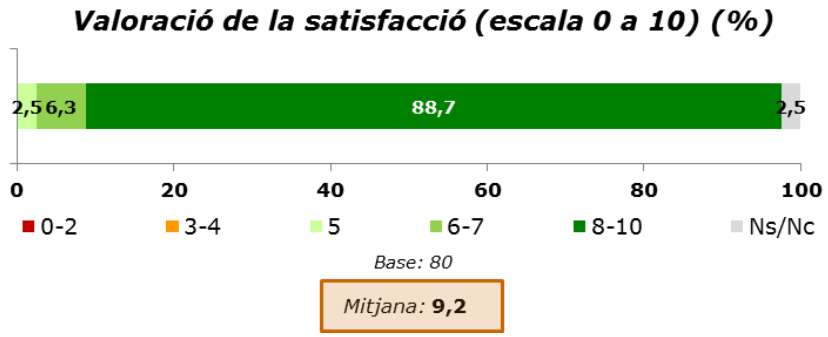

- Bona valoració de la **utilitat** del servei: **8,5 sobre 10**. Un mes després d'utilitzar-lo, un alt percentatge dels enquestats valora que l'Espai Situa't ha suposat un canvi en relació a trobar millor els recursos que necessitaven, a estar millor informat, etc.

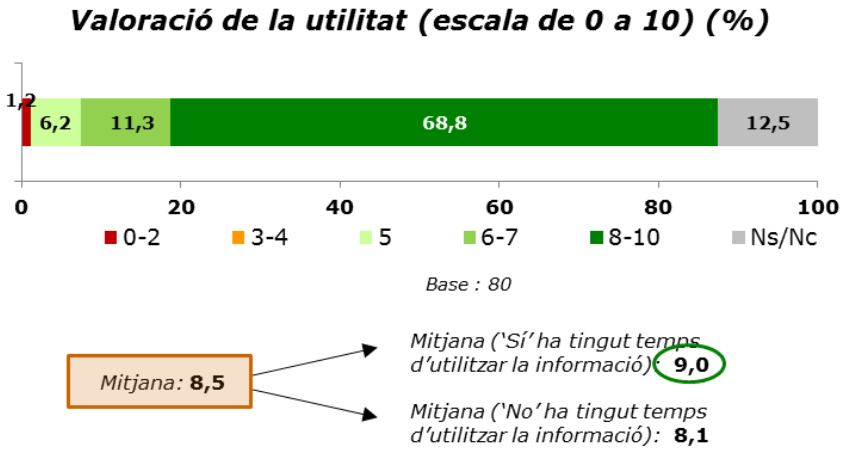

- Les persones destaquen **aspectes no trobats en altres serveis**: la informació rebuda, el tracte proper, la capacitat d'escolta i empatia, entre d'altres.
- Les **millores proposades** són: donar a conèixer millor el servei (10%), ampliar les persones que fan l'atenció (3,9%) i millorar l'accessibilitat: facilitat de contacte o rapidesa de resposta (2,6%)
- El 90% de les persones enquestades recomanaria el servei a altres persones, i al cap d'un mes el 22% ja l'havia recomanat a algú.

2.10. Comissió de seguiment de l'Espai Situa't

Una de les accions més rellevants d'aquest projecte és l'Espai Situa't, que s'estructura com un servei que ofereix informació específica, orientació i facilitació de les relacions entre els diversos recursos d'atenció, en cada territori, a través de l'atenció directa a les demandes de les persones amb problemes de salut mental i de les seves famílies.

Després de més de dos anys de funcionament d'experiències pilot a 12 territoris de Catalunya, i havent-se realitzat una jornada de reflexió i treball el passat 2017 ("Situant l'Espai Situa't"), en 2018 s'ha continuat amb aquesta feina d'anàlisi i reflexió del servei amb la **"Comissió de Seguiment i Revisió de l'Espai Situa't".**

Aquesta comissió ha estat dinamitzada per professionals del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, dintre del Pla de Salut, i hi han participat persones representatives de tots els agents implicats en el servei: representants d'associacions de familiars, d'associacions en primera persona, professionals de serveis socials, de serveis de salut mental, i representants dels propis Espai Situa't.

Les conclusions de les tres trobades de la Comissió es van presentar també en el "Congrés Activa't per la salut mental. Més enllà del pilotatge" del novembre.

2.11. L'Espai Situa't en xarxa

Treball en xarxa

Una de les raons de ser de l'Espai Situa't és afavorir i potenciar el treball en xarxa entre els diferents actors implicats en l'atenció a les persones amb problemes de salut mental i llurs famílies en els diferents territoris on hi actuem.

Un exemple d'aquest treball en xarxa pot ser l'experiència desenvolupada a l'Espai Situa't Terres de Lleida. En aquest territori s'ha establert un conveni de col·laboració amb l'Associació Salut Mental Ponent. Aquesta col·laboració es pretén compartir el model d'atenció de l'Espai Situa't amb el Servei d'Atenció a Famílies (SAF) de l'associació. D'aquesta manera, no només es comparteixen processos i s'estableixen vies de comunicació, coordinació i treball conjunt, sinó que també es comparteix la base de dades de demandes de la Federació (plataforma CRM).

Tot i que les demandes ateses per la professional del SAF de Lleida queden recollides al CRM, no s'han inclòs en aquesta memòria i només hi hem computat les demandes ateses directament per l'Espai Situa't Terres de Lleida.

Apropament a nous col·lectius

D'entre els objectius de futur de l'Espai Situa't podem senyalar la voluntat d'apropar el recurs a nous col·lectius. En aquest sentit, en 2018 s'han establert contactes i col·laboracions amb:

- Infants i joves i amb problemes de salut mental
  - UTE Acompanya'm, de Parc Sanitari Sant Joan de Déu
  - Societat Catalana de Psiquiatria Infanto-Juvenil
  - SAIF de Barcelona
  - CSMIJs i altres serveis per aquesta població als diferents territoris
- Dones
  - Unitat de Salut Mental Perinatal, de l'Hospital Clínic de Barcelona
  - Oficina d'Atenció a la Víctima del Delicte (OAVD)
  - Institut Català de la Dona (ICD)

- Població amb causes judicials (persones recluses en centres penitenciaris, medi obert, mesures penals alternatives, justícia juvenil, etc.)
  - Coordinacions amb el Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya
  - Equips de PSI penitenciaris del Parc Sanitari de Sant Joan de Déu
  - Equips de treball social d'Execució Penal
  - Participació en Fires d'entitats de centres penitenciaris
  - Participació en Taules de Participació Social
  - Fundació Sant Antoni Abat, de Vilanova i la Geltrú
  - DINCAT

3. Programes de psicoeducació i recuperació

La **psicoeducació** per a persones amb experiència pròpia i per a famílies, ofereix informació sobre els trastorns mentals greus i entrenament en habilitats i estratègies que ajudin a abordar les situacions difícils més freqüents. La imparteixen els professionals dels serveis de salut mental, als seus espais de CSMA, SRC, Hospital de dia... Els programes van ser consensuats i validats pels professionals participants i altres, amb el suport de la Federació SMC.

El programa de pscioeducació en el marc del projecte Activa't representa un model d'atenció integrada i una bona pràctica de treball col·laboratiu. El proveïdor de serveis de salut mental lidera el desenvolupament dels psicoeducatius per persones amb experiència pròpia i familiars amb el suport de l'equip del projecte Activa't. Les persones tècniques referents de l'Activa't al territori treballen en estreta col·laboració amb els serveis de salut mental amb una participació activa pel que fa a algunes de les tasques: contribueixen a la difusió i el reclutament de participants, ajuden en la preparació i entrega de materials, col·laboren en la sessió de presentació de les associacions i elaboren l'informe final amb dades de participació, assistència i satisfacció. A més a més, el treball conjunt amb els professionals dels serveis de salut mental facilita la vinculació dels participants a altres programes del circuit i a la xarxa associativa.

Fins a 31 de desembre de 2018, en el marc del projecte Activa't per la salut mental, han participat un **TOTAL** de **809** persones als psicoeducatius **entre 2015 i 2018: 397 al PROENFA, 380 al Klau de Re i 32 al Multifamiliar.**

297 Participants als programes de psicoeducació al 2018:

Klau De Re	14 edicions 138 participants
Programa per a persones amb experiència pròpia	

12 edicions 127 participants	Proenfa
Programa per a familiars	

Multi familiar	2 edicions 32 participants
Programa per a nuclis familiars	

809 Participants als programes de psicoeducació de 2015 a 2018

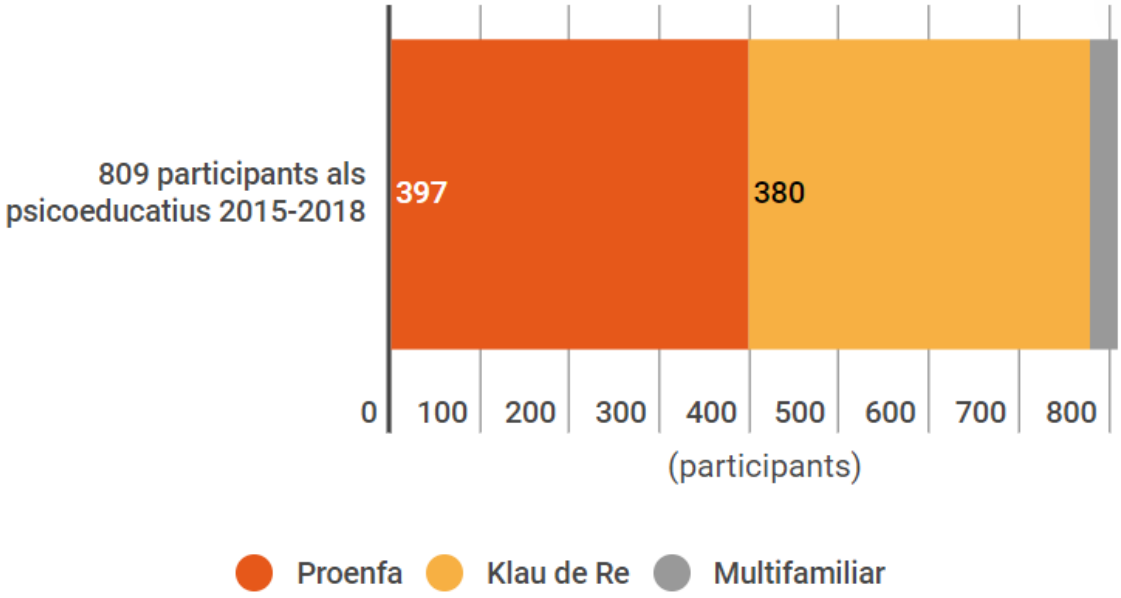

140 Professionals han impartit els programes psicoeducatius en els 4 anys (alguns en ambdós programes)

140 professionals	Klau de Re 44 Proenfa 117 Multifamiliar 2

Hi ha professionals que imparteixen psicoeducatius en diferents grups

3.1. Psicoeducatiu LA KLAU DE RE

Programa d'entrenament i capacitació per a persones amb experiència pròpia en trastorn mental greu.

- Psicoeducació
- Tractament farmacològic
- Prevenció de recaigudes
- Entrenament en hàbits saludables
- Prevenció i tractament de les addiccions
- Estratègies d'afrontament de l'estrès
- Mindfulness
- Teràpia cognitiva
- Teràpia d'activació conductual
- Conclusions

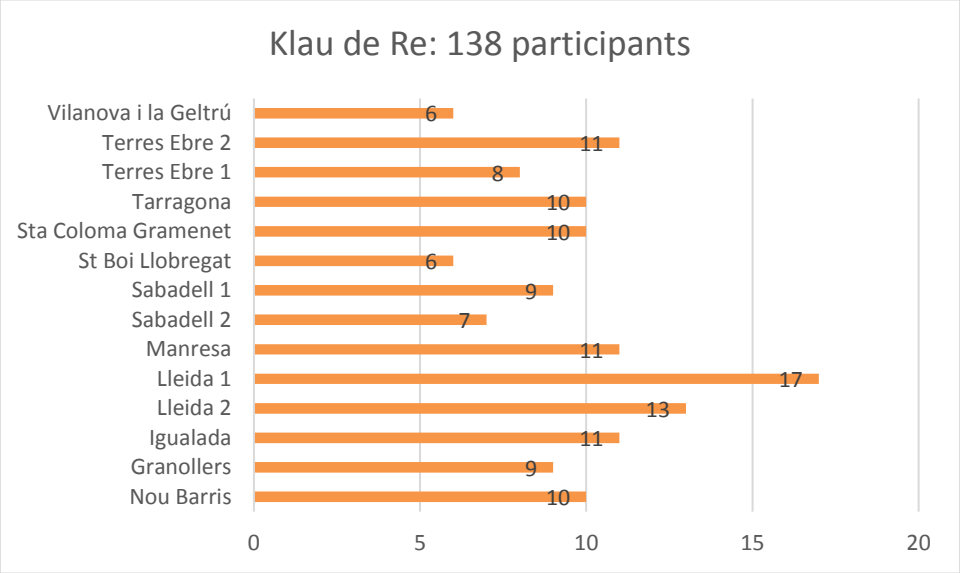

En base a les enquestes de satisfacció individuals recollides en acabar les edicions de La Klau de Re, podem afirmar que **els resultats han estat positius**.

> La valoració global del programa Klau de Re ha estat de 8,7 sobre 10.

Obtenim puntuacions molt positives en relació a la satisfacció (2,93), els continguts (2,95) i l'interès del programa (2'70) en una escala de 1 a 3.

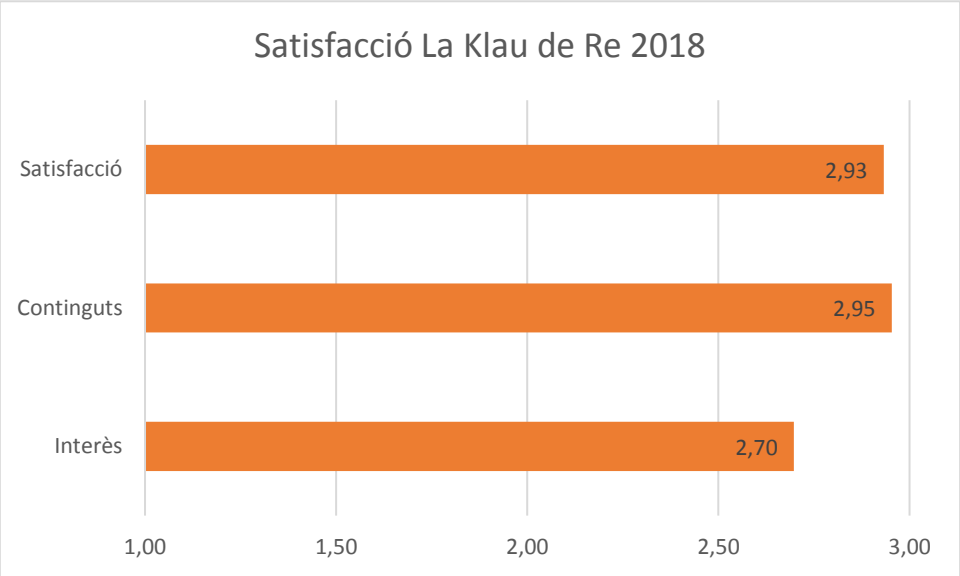

Les puntuacions són també satisfactòries, en una escala de 1 a 4, en relació al compliment d'objectius: augmentar el control sobre la malaltia (3,26), millorar l'afrontament de símptomes (3,34), l'adherència al tractament (3,32), la prevenció de recaigudes (3,34) i l'adquisició de coneixements (3,33).

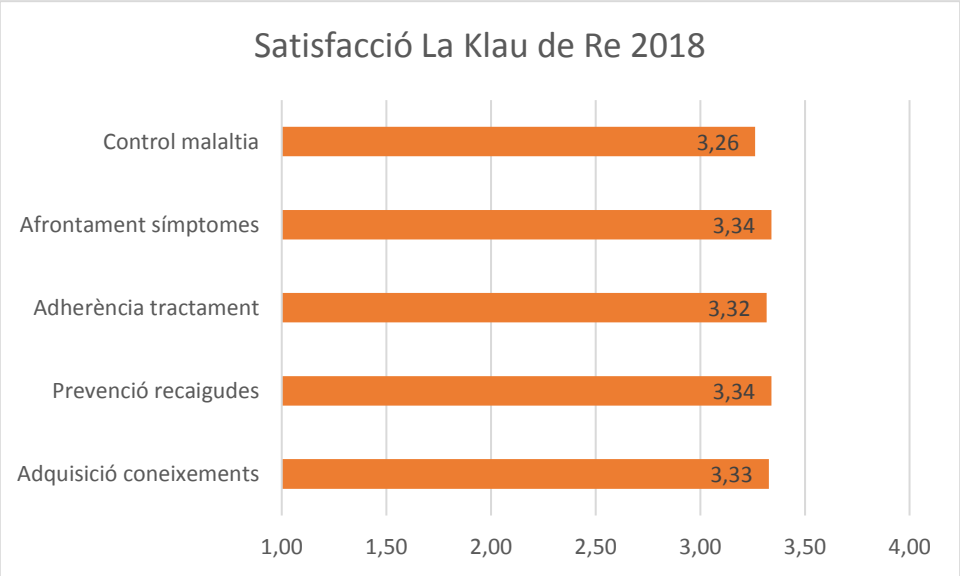

3.2. Psicoeducatiu PROENFA

Programa d'entrenament i capacitació per a familiars i cuidadors de persones amb trastorn mental greu. El programa inclou:

Sessions psicoeducatives

- Cervell, conducta i malaltia mental
- Esquizofrènia
- Trastorn Bipolar i Depressió Major
- Psicofàrmacs
- Intervenció psicològica
- Serveis socials
- Aspectes legals

Tallers de capacitació

- Compliment del tractament
- Inactivitat i aïllament social
- Gestió d'exigències
- Consum de tòxics
- Agitació i conducta agressiva
- Conviure deliris i al·lucinacions
- Risc suïcida

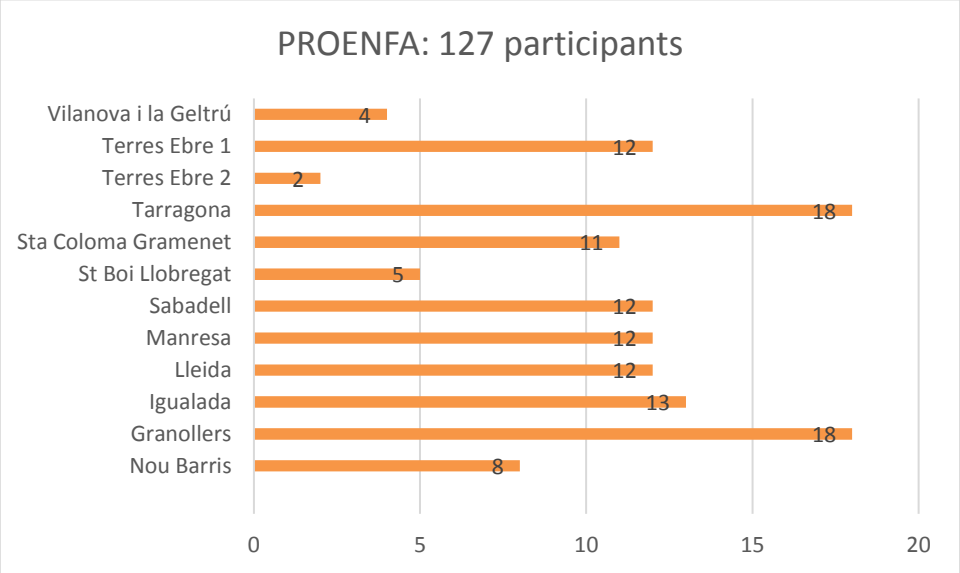

En base a les enquestes de satisfacció individuals recollides en acabar les edicions de PROENFA, podem afirmar que **els resultats han estat molt positius.** En 4 dels 5 ítems avaluats, la mitjana de les puntuacions és superior a 3,71 en una escala de 1 a 4. L'ítem que puntua una mica més baix és en relació a l'interès despertat per participar en un Grup d'Ajuda Mútua, un cop finalitzat el programa, però tot i així, és un resultat bo en tractar-se d'una valoració de 3,12 sobre 4. Les puntuacions són molt altes en relació a la satisfacció (3,80), la utilitat (3,81), la claredat dels continguts (3,73) i el fet de disposar de més informació i estratègies (3,71), gràcies al psicoeducatiu.

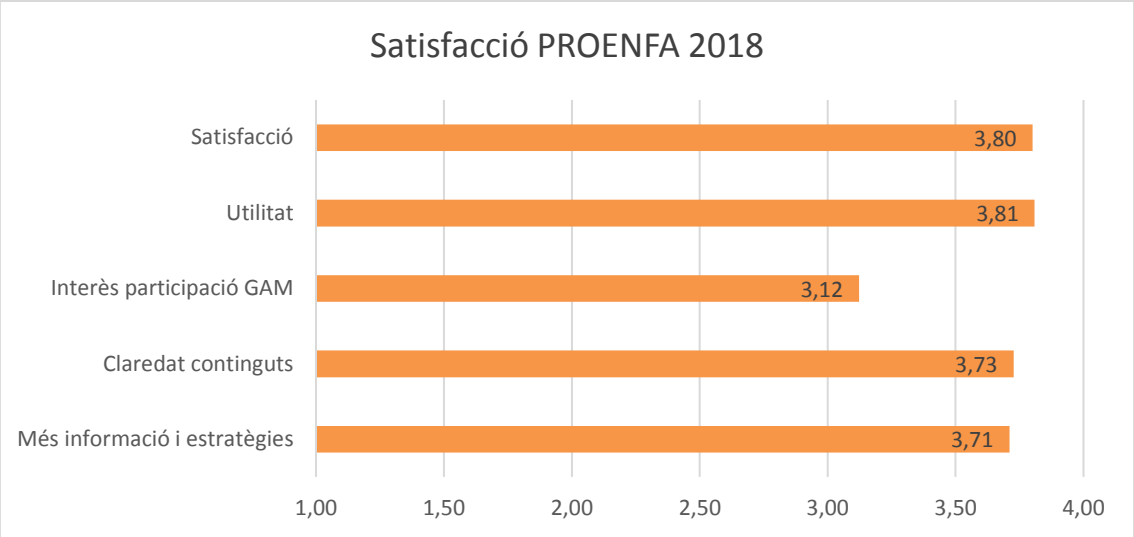

3.3. Manual de recuperació autogestió del benestar

El **Manual per a la recuperació i l'autogestió del benestar** és un producte del projecte Activa't per la Salut Mental, l'equip de coordinació ha estat format per professionals de SMC, Veus i el Departament de Salut. Els materials han estats elaborats per l'entitat de persones amb experiència pròpia Activament Catalunya associació en col·laboración amb un comitè de redacció constituït per 12 professionals d'atenció directa i coordinació de serveis de l'àmbit de treball social, medicina de família, psiquiatria, infermeria i psicologia.

Objectiu del projecte: Disposar d'una nova eina en el marc del model de recuperació per ajudar en la construcció d'un Pla Personalitzat per a la recuperació, l'autogestió del benestar i el desenvolupament d'una vida plena.

Característiques i innovació:

- Basat en el model de recuperació.
- Té com objectiu la autogestió.
- Parteix de significats personals.
- Inclou recursos més enllà de l'àmbit assistencial.
- Dirigit a: persones amb trastorn mental o situació de patiment psicològic.

Etapes del procés d'elaboració:

1. Informe previ per l'elaboració del nou manual *"Revisió bibliogràfica sobre eines participatives per a l'autogestió del benestar".*

   Estudi de recerca sobre eines participatives per treballar el malestar psicològic, fent un recorregut de la situació actual al territori i de diferents eines implementades al món per treballar el patiment des del model de recuperació.

2. Estudi qualitatiu sobre c*onceptes i eines per la recuperació i el benestar. "Significats i estratègies de les persones amb experiència de trastorn mental".*

   Informe amb l'anàlisi de **5 Grups Focals de 36 persones**, per recavar informació sobre 3 punts clau per a l'elaboració del nou material. Un primer punt, relacionat amb la comprensió dels conceptes de recuperació, recaiguda i benestar, des de la mirada de les persones que han passat per una experiència de trastorn mental. Un segon punt, per indagar quines eines tenen les persones al seu abast per fer el procés de recuperació, per travessar o evitar una recaiguda i per millorar el propi benestar. I un tercer punt, per conèixer quin altre contingut els agradaria que aparegués en el manual.

   Consisteix en un recull de les eines i els recursos més adients per incorporar-los al nou manual de recuperació i autogestió del benestar. Aquest anàlisi s'ha dut a terme utilitzant diferents marcs teòrics que ens han permès la categorització de la informació en 3 blocs: 1. Eines pel procés de recuperació; 2. Eines per evitar i travessar recaigudes; i 3. Eines per a millorar el Benestar, dividits en 4 categories (1. Jo amb mi mateix; 2. Jo amb els professionals que m'atenen; 3. Jo amb el meu entorn de suport mutu; i 4. Jo amb el meu ampli món).

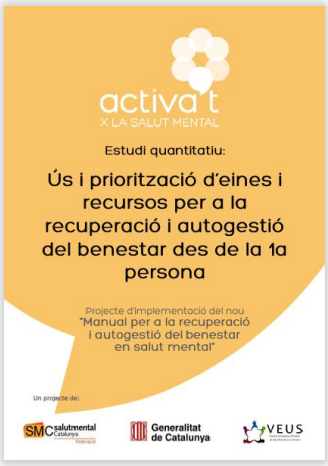

3. Estudi quantitatiu: *"Ús i priorització d'eines i recursos per a la recuperació i autogestió del benestar des de la primera persona".* En base a **220 enquestes**.

   Enquesta construïda a partir de la informació de l'anàlisi qualitatiu. amb l'objectiu de fer una priorització de les eines més rellevants per a les persones que han passat l'experiència de patir un problema de salut mental atenent al possible biaix de familiaritat, per seleccionar les que han estat introduïdes al Manual.

4. Jornada de debat i reflexió: *"Recuperació i autogestió del benestar en salut mental."*

Jornada participativa, a la que van assistir **55 persones**. Presentació dels resultats anteriors i debat entorn a 4 temes: 1. Drets i recuperació; 2. El benestar emocional; 3. Eines per preveure les recaigudes; i 4. Professionals, moviments i implementació del nou manual. Els objectius van ser: aprofundir en aquells temes sobre els que s'havia recavat menys informació a l'estudi qualitatiu i reflexionar sobre alguns punts del manual per recollir informació del debat entre professionals, usuaris i familiars.

5. **Publicació dels nous materials**

El **2018** s'han **finalitzat, maquetat** i **publicat** els documents resultants de tot el procés d'elaboració dels materials. Concretament, el 19 d'octubre de 2018 es van fer públics els informes prèviament esmentats, el nou Manual i el Quadern de treball a de les pàgines web de Federació Salut Mental Catalunya i Activament Associació, per posar-los a l'abast de tothom. Es poden consultar i descarregar on-line.

Manual de recuperació i autogestió del benestar

Quadern de treball personal

Encara no s'han fet públics els materials per dur a terme els tallers de capacitació per aprendre a utilitzar el nou Manual i el Quadern.

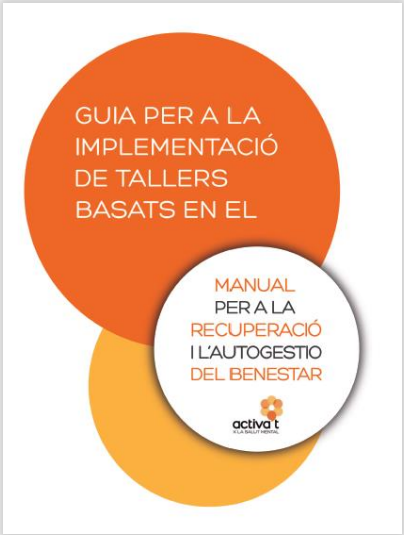

Guia per la implementació dels tallers de capacitació

Material didàctic pels tallers de capacitació

6. **Disseny del projecte de pilotatge del Manual**
   El 2018 s'ha treballat en el disseny del pilotatge dels nous materials, previst pel 2019 a diferents dispositius de serveis de salut mental a Catalunya, per avaluar-los.

   S'ha dissenyat un pilotatge que consta de diferents fases: a) formació de formadors que impartiran el tallers de capacitació amb persones usuàries, b) avaluació de la línia base, c) impartició dels tallers a persones amb problemes de salut mental per aprendre a utilitzar els nou manual i elaborar un pla personalitzat, d) avaluació de resultats post-intervenció i avaluació de seguiment i e) informe final.

3.4. Revisió de materials

Reedició dels vídeos programa PROENFA

Projecte de reedició dels **vídeos pels tallers del psicoeducatiu PROENFA** per familiars, amb l'assessorament d'un grup de persones amb experiència pròpia, familiars i professionals.

Elaboració dels 7 nous guions per procedir a la gravació i edició dels nous vídeos, realitzats per la Fundació Panacea. Està prevista la finalització i entrega dels nous materials pel febrer de 2019.

Coordinació del projecte per part de professionals de l'àrea de capacitació i de comunicació de la Federació Salut Mental Catalunya.

Millora dels continguts programa PROENFA

Projecte de **revisió i millora** dels continguts del **psicoeducatiu PROENFA** a càrrec d'un equip investigador de la **Universitat de Barcelona.**

S'ha utilitzat la metodologia Delphi, una tècnica grupal, amb l'objectiu principal d'obtenir un consens fiable de l'opinió d'un grup d'experts, a través d'una sèrie de qüestionaris intensius amb feedback controlat (Landeta, 2006).

Entre d'altres objectius, es pretén contribuir a: a) explorar o exposar informació sobre diferents judicis, b) buscar informació que pugui generar consens per part del grup de participants, c) consensuar les opinions sobre un tema determinat, d) educar els participants sobre els diversos aspectes interrelacionats amb el tema de la investigació, e) ajudar a augmentar la validesa del programa (Hsu, 2007; Hasson, Keeney, & McKenna , 2000; Okoli & Pawlowski, 2004).

L'objectiu del projecte de revisió de materials és explorar l'opinió dels professionals implicats en la implementació del programa PORENFA de intervenció amb familiars de persones amb problemes de salut mental, per identificar els punts febles del programa, les possibles mancances i proposar millores en el material per millorar la seva eficàcia.

S'ha dut a terme la primera fase i el 2019 es completarà la segona. La data de finalització del projecte està prevista pel primer trimestre de 2019.

3.5. RecerCaixa

Participació en l'estudi **"La Gestió Col·laborativa de la Medicació (GCM): Un projecte de recerca i acció participativa en salut mental"** col·laborant en el reclutament de persones de la xarxa associativa (amb experiència pròpia i familiars) com a mostra per la investigació.

L'objectiu del projecte és elaborar una **Guia GCM** adaptada a la realitat social i cultural de Catalunya que es basa en experiències prèvies al Canadà i al Brasil. Per adaptar-ho a la nostra realitat, en una primera fase, s'ha investigat sobre les percepcions i experiències associades al consum de psicofàrmacs a Catalunya, especialment antipsicòtics, i els seus efectes en la qualitat de vida i quotidianitat dels consumidors.

Es tracta d'una recerca orientada a la implementació de polítiques de salut integradores i sostenibles dins de l'àmbit de la salut mental que permetin la promoció de la participació en aquest col·lectiu i l'assoliment d'un nivell ple de ciutadania. L'estudi es basa en entrevistes, qüestionaris i grups de discussió amb usuaris de psicofàrmacs i, també, amb cuidadors i professionals.

Els promotors d'aquest projecte són la Universitat Rovira i Virgili (URV) i la Universitat Oberta de Catalunya (UOC), amb el suport del programa RecerCaixa, i ha estat aprovat pel Comitè Ètic de Recerca Clínica corresponent a la legislació vigent. Així mateix. es

duu a terme amb respecte als principis enunciats a la declaració d'Hèlsinki i a les normes de bona pràctica clínica i de recerca qualitativa en salut.

4. Prospect, apoderament en Salut Mental

El Programa de Formació PROSPECT és un projecte europeu creta per EUFAMI i coordinat a Espanya per la Confederació Salud Mental España.

A Catalunya està coordinat per la Federació Salut Mental Catalunya i forma part del projecte Activa't per la Salut Mental que es desenvolupa a 12 territoris.

Es desenvolupa amb la intenció de fer que les persones amb un problema de salut mental i les seves famílies prenguin les regnes de la seva recuperació, convertint-los en protagonistes d'aquest procés. Pretén, a més, potenciar la participació de les persones en primera persona i els seus familiars en la cerca de la seva pròpia qualitat de vida i com a ciutadans de ple dret. En la seva versió de mòdul de professionals posa l'èmfasi en el paper actiu dels tècnics com a facilitadors d'aquest procés d'apoderament.

La metodologia d'aquest programa està basada en la construcció conjunta i participativa dels assistents, que són els autèntics experts. Per tant l'apoderament dels participants es treballa des de l'horitzontalitat de les pròpies vivències amb suports puntuals de materials teòrics, documents guia i informació de la xarxa de recursos en salut mental del territori concret.

El programa formatiu es compon de **3 mòduls** dirigits a **primeres persones**, **familiars** i **professionals** de la salut mental, respectivament, **a més d'un mòdul comú** en el qual es treballen aspectes relacionats amb la comunicació entre els mateixos.

Els mòduls estan **dinamitzats per persones voluntàries del mateix perfil que els participants**. Aquestes persones han estat **formades com a facilitadors** familiars o en primera persona. Pel que fa a les facilitadores professionals són membres de l'equip del projecte Activa't, també formades específicament en la metodologia del programa.

El programa de formació per a persones en primera persona té una durada de 12 hores i el seu objectiu general és:

- Establir / reforçar bases per a la recuperació i integració social;

Pel que fa als seus objectius específics en destaquen:

- Ajudar a afrontar la seva situació amb el suport d'altres persones i de recursos de suport;
- Facilitar les seves interaccions socials;
- Ajudar a fer front a la seva situació amb autonomia;
- Ajudar a entendre i manejar millor l'estigma;
- Ajudar a sentir-se respectats i en condicions d'igualtat.

El programa de formació per a professionals de l'atenció en salut mental té una durada de 8 hores i el seu objectiu general és:

- Promoure la reflexió sobre la relació entre problemes de salut mental i ciutadania, i establir propostes per a la millora de l'atenció.

Pel que fa als seus objectius específics en destaquen:

- Ajudar els professionals a utilitzar estratègies de treball efectives per treballar amb famílies i usuaris.
- Ajudar a treballar amb la malaltia mental des de múltiples perspectives.
- Ajudar a implicar-se en estratègies de treball basades en la col·laboració.

El programa de formació per a persones familiars i amistats té una durada de 16 hores i el seu objectiu general és:

- Afavorir la recuperació de la confiança en un mateix, i reconèixer i aprofitar recursos interns i externs per millorar la seva qualitat de vida.

Pel que fa als seus objectius específics en destaquen:

- Ajudar a sentir-se més còmodes en les relacions amb usuaris i professionals
- Ajudar a identificar quins comportaments faciliten les interaccions amb aquests grups
- Ajudar a sentir-se en condicions d'igualtat amb els professionals, usuaris i la societat en el seu conjunt
- Ajudar a fer front a la seva situació amb autonomia
- Ajudar a afrontar la seva situació amb el suport d'altres persones i de recursos de suport

Pel que fa al mòdul comú de formació per a primeres persones, professionals i familiars té una durada de 4 hores i pretén posar de manifest les barreres de la comunicació que afecten a tots tres col·lectius oferint un espai per a compartir propostes de solucions a aquestes barreres.

4.1. Resum general de les edicions de 2018

S'han dut a terme 15 edicions del programa Prospect durant el 2018.

15 programes Prospect s'han dut a terme durant el 2018

12 edicions corresponen al circuït 2018 i a més a Nou Barris, Terres de l'Ebre i Sabadell aquest any s'han desenvolupat les edicions corresponents al circuït 2017.

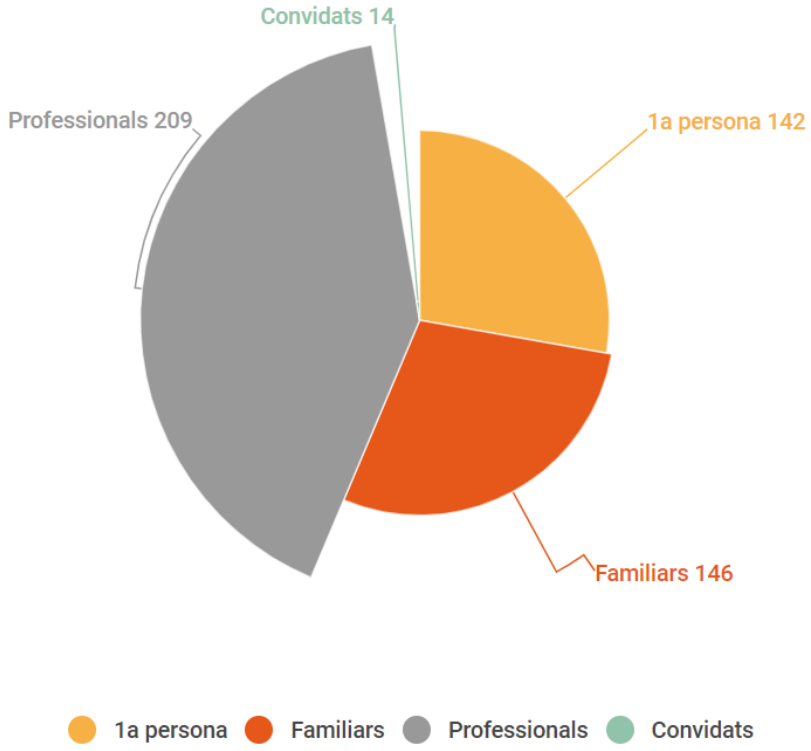

El nombre total de participants ha estat de 511, distribuïts de la següent manera:

Les 14 persones convidades corresponen al perfil de familiars i van assistir a tres edicions del mòduls comú.

1.351

participants acumulats de 2015 a 2018:

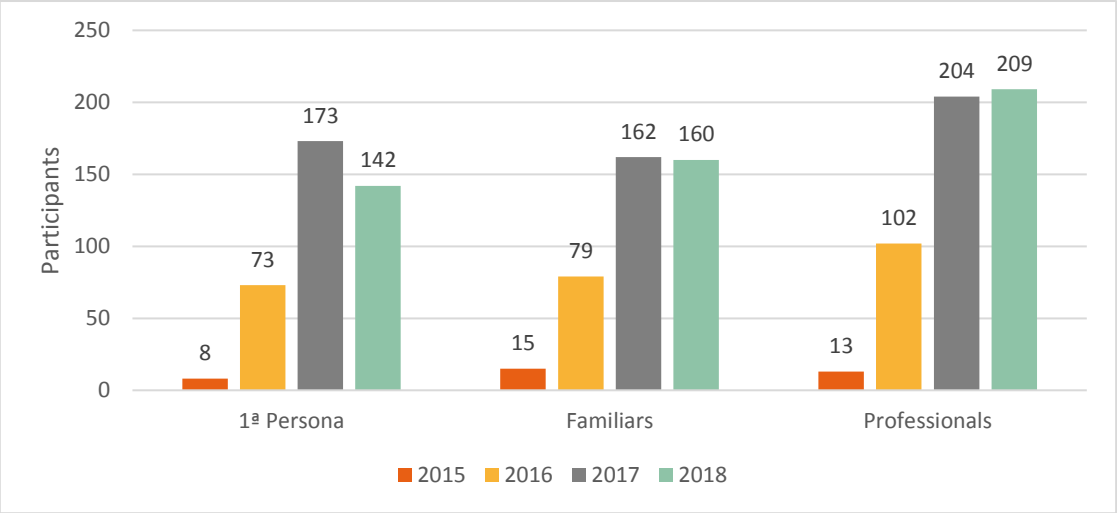

Per territoris, la participació ha estat la següent:

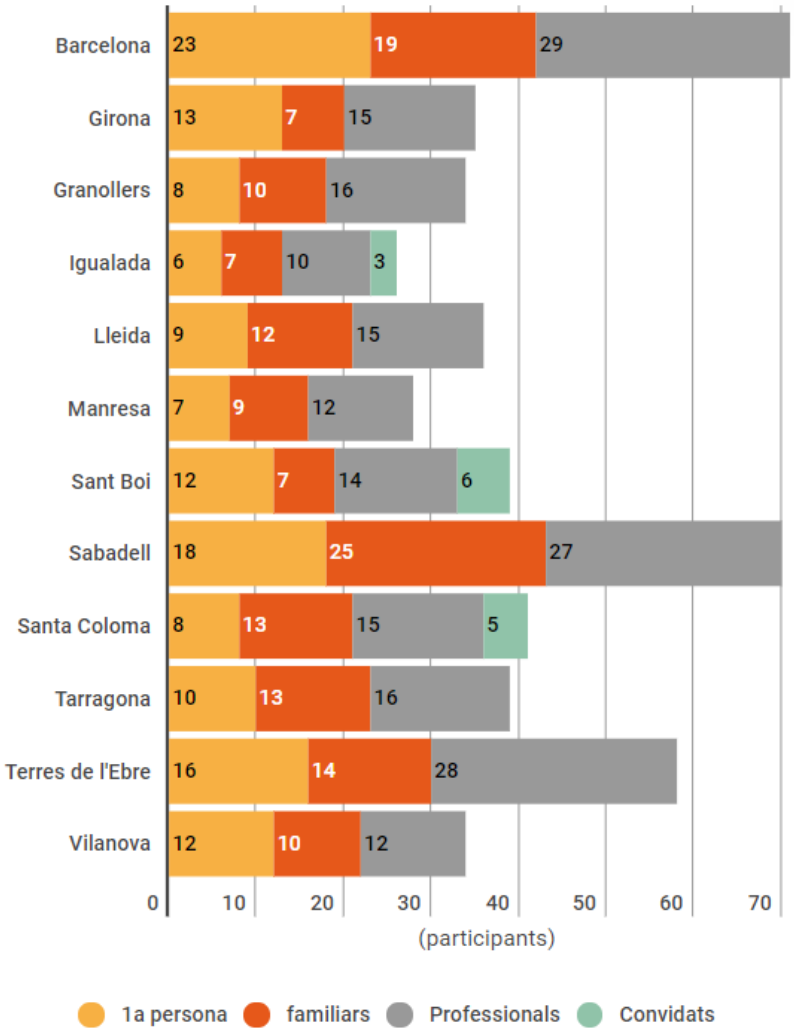

4.2. Satisfacció del Programa Prospect 2018

A continuació s'exposen els resultats de l'avaluació quantitativa de les 15 edicions. Aquests resultats són resultat dels qüestionaris de satisfacció que responen els participants al finalitzar cadascun dels quatre mòduls.

Les valoracions globals de cada mòdul pel que fa a contingut, organització, metodologia, tasca de les facilitadores, utilitat del curs i consideració de les pròpies aportacions els resultat són en tots els casos superiors a 4,35 en una escala de satisfacció de 1 a 5, la qual cosa correspon a una valoració molt alta.

Si exposem aquests valoracions generals per perfils de participació podem observar que les puntuacions més altes corresponen al mòdul de familiars, destacant la tasca desenvolupada pels facilitadors i per la consideració de les pròpies aportacions.

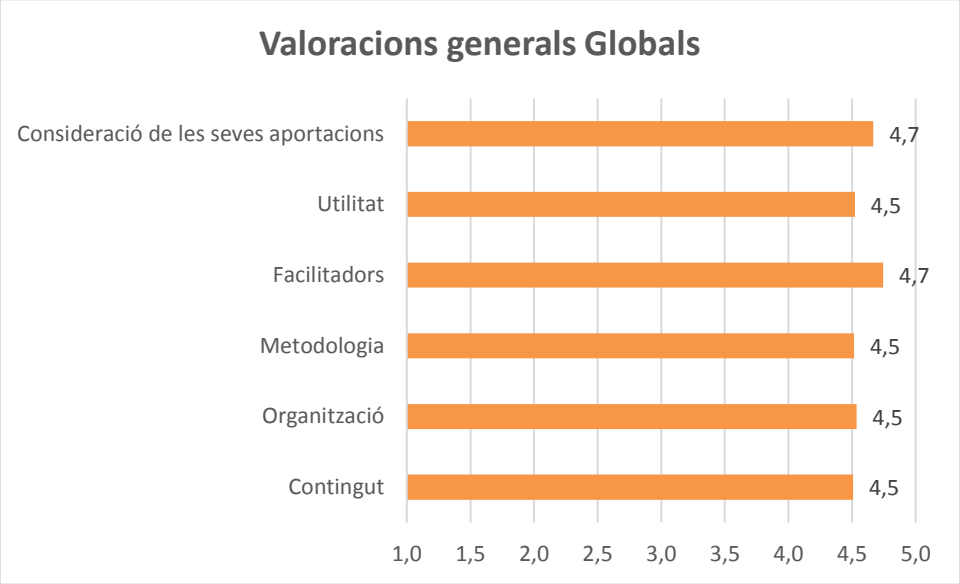

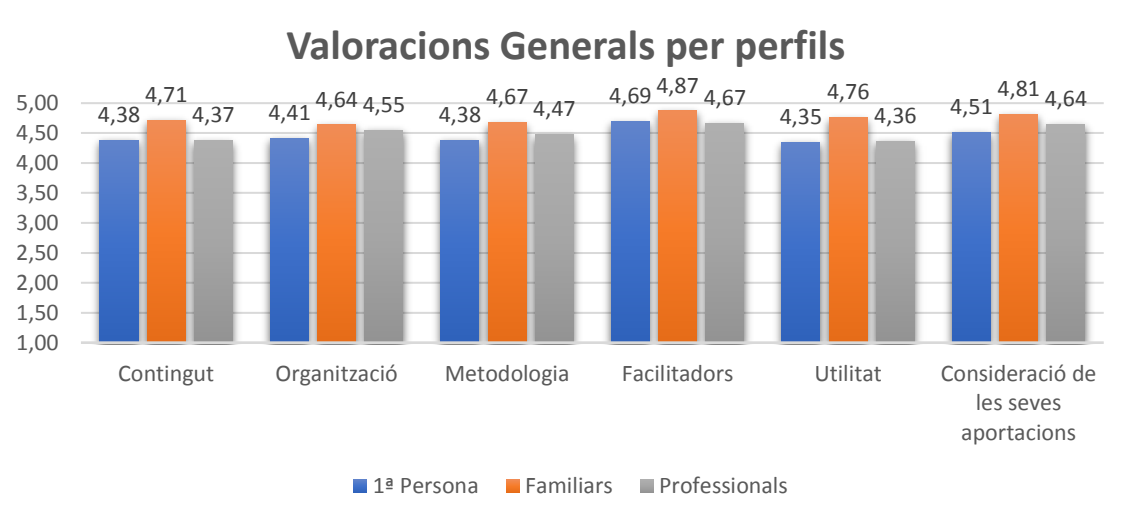

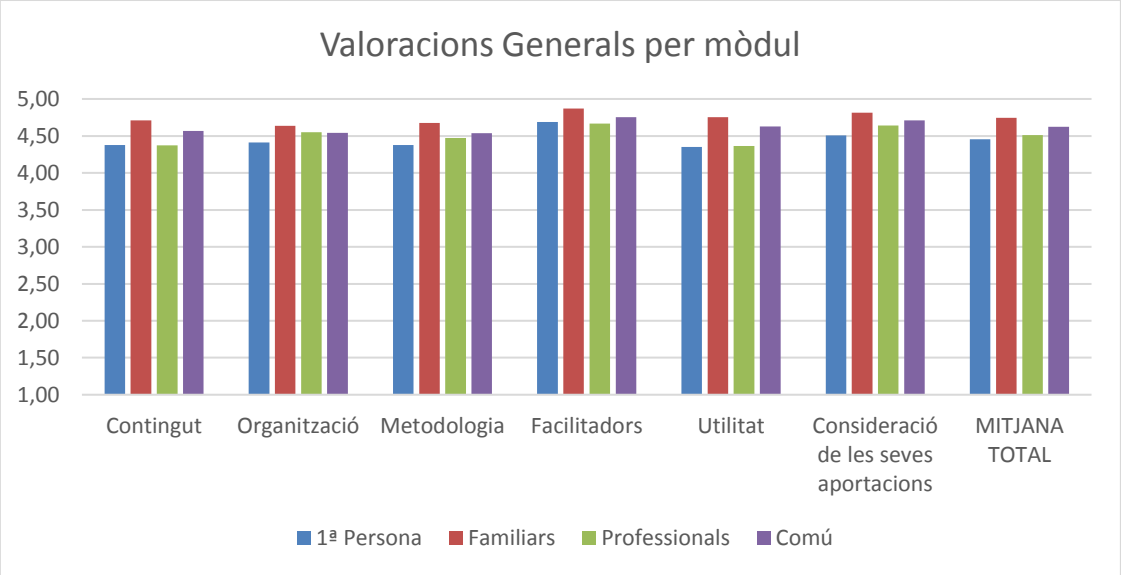

A continuació presentem les valoracions comparatives territorials per perfil de participació d'aquestes 6 ítems generals de valoració del programa. Als diferents diagrames s'aprecien les altes puntuacions obtingudes a totes les edicions, sent la puntuació més baixa de 3 i, amb molts ítems, sobretot al mòdul de familiars, valorats amb el màxim de puntuació, és a dir de 5.

Pel que fa al mòdul comú, destaca en tots el territoris una satisfacció superior a 4,3 i que com a mitjana és de 4,6 en el total de 486 participants a les 15 edicions.

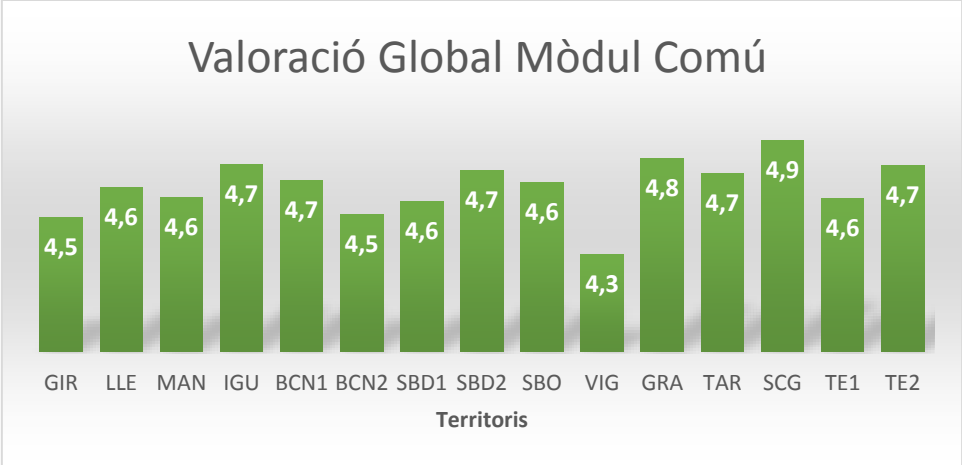

Pel que fa als objectius avaluats en acabar aquest mòdul, podem veure que tots els objectius a **tots tres perfils de participació han obtingut un assoliment alt**, és a dir igual o superior a 2,5 sobre 3.

OBJECTIUS PRIMERA PERSONA	Puntuacions de 1 a 3
Ajudar les persones amb un problema de salut mental a afrontar la seva situació amb el suport d'altres persones i de recursos de suport	**2,6**
Ajudar les persones amb un problema de salut mental a identificar comportaments que facilitin les interaccions socials	**2,7**
Ajudar les persones amb un problema de salut mental a fer front a la seva situació amb autonomia	**2,5**
Ajudarles persones amb un problema de salut mental a entendre i manegar millor l'estigma	**2,6**
Ajudar les persones amb un problema de salut mentala sentir-se més còmodes en les relacions amb familiars i professionals	**2,6**

OBJECTIUS FAMILIARS	Puntuacions de 1 a 3
Ajudar a sentir-se còmodes amb usuaris i professionals	**2,9**
Ajudar a identificar comportaments que faciliten les seves interaccions socials	**2,7**
Ajudar a sentir-se en condicions d'igualtat amb usuaris i professionals	**2,7**
Ajudar a fer front a la seva situació amb autonomia?	**2,6**
Ajudar a afrontar la seva situació amb el suport d'altres persones i de recursos de suport?	**2,7**

OBJECTIUS PROFESSIONALS	Puntuacions de 1 a 3
Ajudar els professionals a utilitzar estratègies de treball efectives per treballar amb les famílies i usuaris?	**2,7**
Ajudar els professionals a treballar amb la malaltia mental des de múltiples perspectives?	**2,7**
Ajudar els professionals a implicar-se en estratègies de treball basades en la col·laboració?	**2,7**

4.3. La tasca i el suport als facilitadors

Aquestes 15 edicions han estat organitzades per les tècniques referents del Projecte i han estat facilitades per 38 persones voluntàries del projecte: 14 professionals, 11 familiars i 13 persones en primera persona.

Aquest 2018 s'ha realitzat una formació de facilitadors i s'ha dut a terme una trobada de coordinació i suport a les persones voluntàries, ja que la segona prevista pel desembre de 2018 s'ha posposat a febrer de 2019.

Formació de facilitadors Prospect

Coordinada conjuntament amb la Confederació Salud Mental España i desenvolupada entre els dies 6 i 8 d'abril a l'Associació AREP. Va comptar amb l'assistència de 40 participants. Es van formar 17 noves facilitadores, 13 en primera persona i 4 familiars.

- 3 formadors en primera persona i 13 persones formades
- 4 formadors familiars i 4 persones formades
- 3 formadors professionals, 9 facilitadores expertes i 4 persones formades

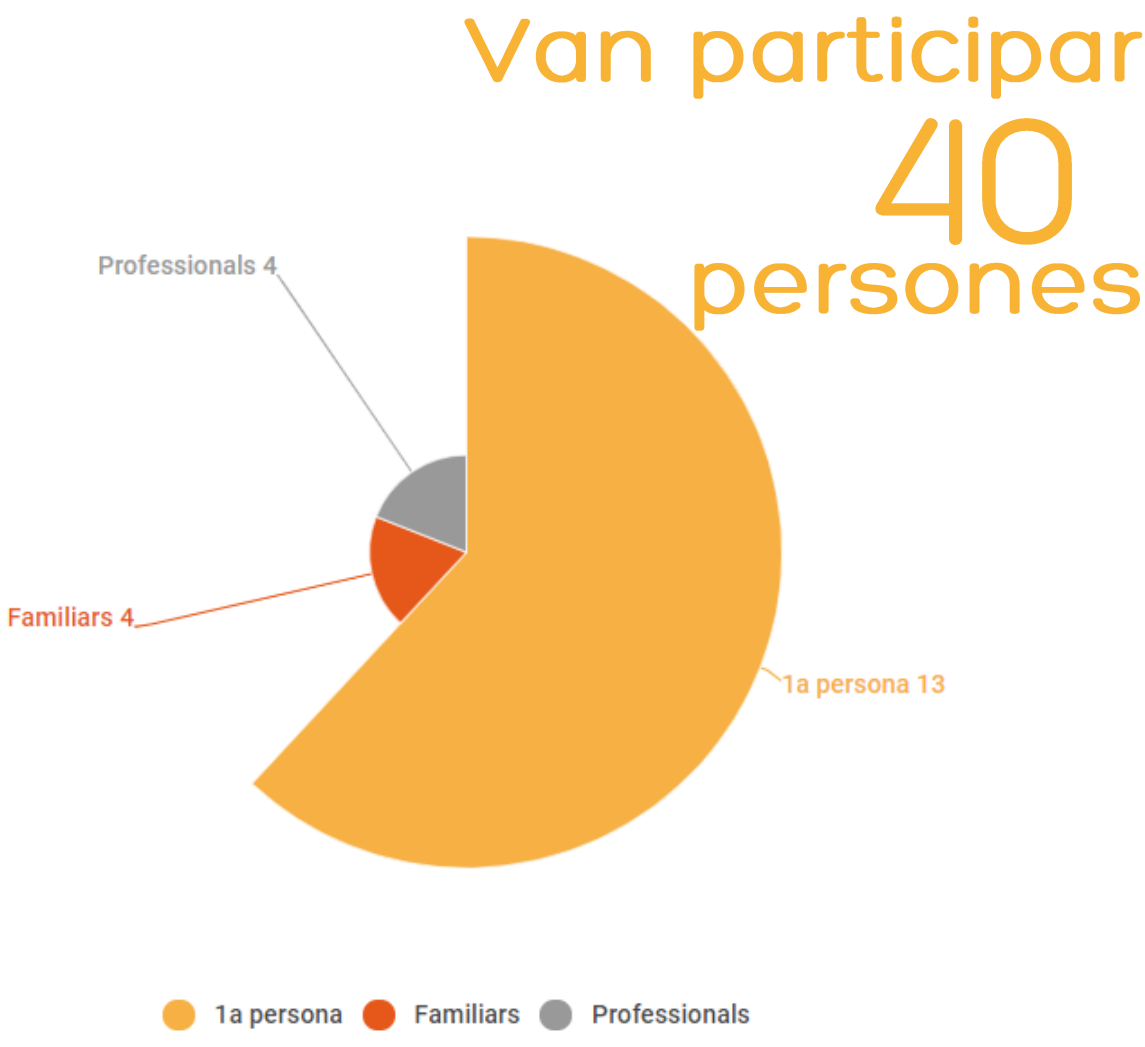

La satisfacció general del curs és de 4,52 sobre 5, destacant sobretot l'interès que ha suscitat el curs en les participants així com la idoneïtat de les instal·lacions. D'altra banda els participants han indicat que el temps de durada del curs ha estat insuficient en tots tres mòduls.

	Primera Persona	**Familiars**	**Professionals**	**TOTAL**
Organització	4,46	5,00	4,60	4,69
Durada suficient	3,38	4,25	3,50	3,71
Continguts	4,00	5,00	4,20	4,40
Interès	4,69	5,00	5,00	4,90
Utilitat	4,62	4,50	4,70	4,61
Metodologia	4,15	5,00	4,90	4,68
Materials	3,77	3,50	4,60	3,96
Mitjans tècnics	4,23	5,00	4,80	4,68
Instal·lacions	4,77	5,00	4,80	4,86
Valoració General	4,46	5,00	4,60	4,69
TOTAL	**4,25**	**4,73**	**4,57**	**4,52**

Pel que fa a la tasca dels formadors ha estat excel·lentment valorada per tots tres perfils amb una mitjana de 4,77 sobre 5.

	Primera Persona	Familiars	Professionals	TOTAL
Explicacions clares	4,46	4,75	4,90	4,70
Capacitat de motivació	4,62	5,00	5,00	4,87
Domini matèria	4,62	5,00	4,90	4,84
Facilitació ambient de treball	4,62	5,00	4,90	4,84
Utilitat de Tècniques i materials	4,31	4,75	4,80	4,62
Resolució dubtes	4,31	5,00	4,70	4,67
valoració general del formador	4,62	5,00	4,91	4,84
TOTAL	4,51	4,93	4,87	4,77

Aquestes trobades tenen per objectiu fer seguiment de les edicions que ja s'han desenvolupat, recollir aspectes a millorar, atendre les necessitats formatives de les persones voluntàries i organitzar les properes edicions a desenvolupar.

El 1 de juny de 2018 es va realitzar una trobada de facilitadors amb l'assistència de 24 facilitadores, 13 en primera persona i 11 familiars.

5. Grups d'Ajuda Mútua (GAM)

El Gam, es defineix com a espai de suport i acompanyament continuat entre iguals, per lluitar contra l'estigma i refer i / o enfortir la xarxa de suport social, així com per compartir estratègies de convivència amb els trastorns mentals. Existeixen GAM per a persones amb problemes de salut mental i GAM per a familiars. En ambdós casos, són les persones dins el mateix grup qui dinamitzen les trobades.

Dins el Circuit Activa't, els Gam formen part, juntament amb els programes psicoeducatius i el Programa d'Apoderament Prospect, de les intervencions encaminades a la facilitació d'informació, eines i estratègies a les persones amb problemàtica de salut mental i les seves famílies.

Els GAM de l'Activa't són acompanyats per part de les tècniques del projecte 'Activa't per la salut mental' pel que fa a l' assistència dels i les participants, el suport a les persones moderadores, la logística i al feedback rebut pels participants en aspectes com l'organització, la tasca de les persones dinamitzadores, així com aspectes més genèrics o demandes específiques que es puguin fer, però no estan presents a la sessions de GAM.

Tenen una durada d'entre 6 i 12 sessions aproximadament que poden ser setmanals o quinzenals i estendre's al temps entre 3 i 6 mesos, i en algun cas més temps perquè les trobades estan més espaiades. Le sessions solen tenir una durada entre 1 i 2 hores. Un cop acabades aquestes sessions el GAM decideix si vol seguir en funcionament sota el paraigües de alguna entitat a territori.

Durant el desenvolupament dels GAM, les associacions del territori han signat els convenis de col·laboració i han acollit els grups, han tractat els i les participants com a socis durant aquestes sessions, i han pres el compromís de continuar aquest acolliment durant sis mesos posteriors a la finalització de les sessions acordades al conveni. Per aquest acolliment les associacions, tan de familiars, com mixtes, com de primera persona que s'hi ha sumat han rebut una subvenció de 83,5 euros per sessió del Gam acollit, el que ha permès poder garantir el material, el manteniment de l'espai necessari, i l' accés de les persones participants al GAM a totes les activitats dels socis de les entitats.

Finalment, els GAM són justificats amb informe de seguiment per part de les associacions i de les tècniques del projecte, les aportacions dels i les participants i de les persones dinamitzadores, així com els qüestionaris de satisfacció.

5.1.Dades de participació

2018	39 GAM	21 de 1a persona
		18 de familiars
	398 Participants	217 en 1a persona
		182 familiars
2017	37 GAM	20 de 1a persona
		17 de familiars
	367 Participants	204 en 1a persona
		163 familiars

2016		
	2 GAM	2 de 1a persona 2 de familiars
	88 participants	45 en 1a persona 43 familiars

Participació als GAM per territoris:

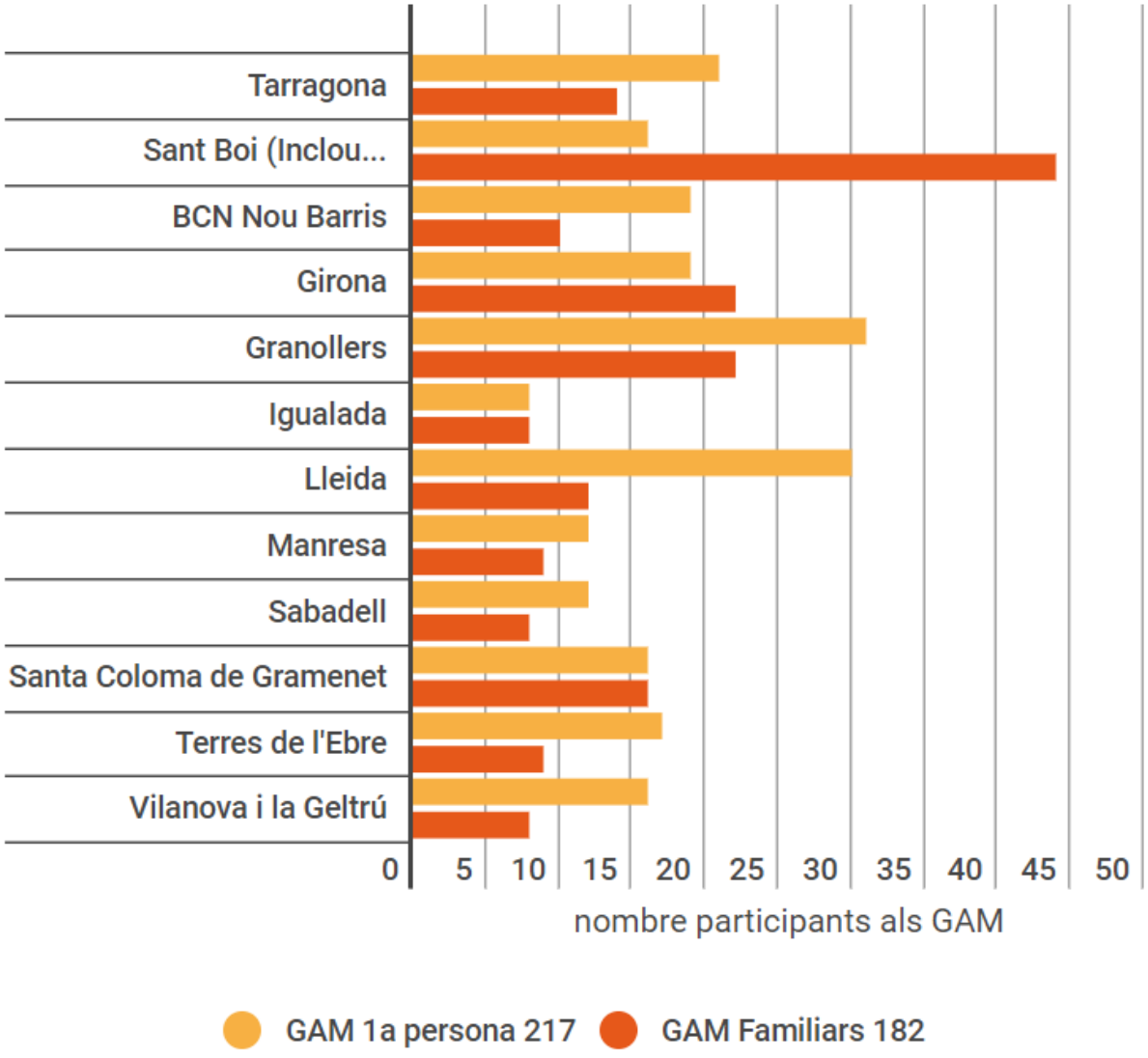

5.2. Dades de satisfacció

Valoracions generals GAM (puntuacions d'1 a 5)	1a persona	Familiars
1. Com valores el fet d'assistir al GAM?	4,43	4,37
2. Com valores la tasca de les persones dinamitzadores del GAM?	4,51	4,44
3. Com valores l'organització global del GAM?	4,36	4,29
4. Com valores l'horari del GAM?	4,45	4,43
5. Com valores la freqüència de trobada del GAM?	4,31	4,36
6. Com valores l'espai a on s'ha fet el GAM?	4,67	4,67
7.Com valores el suport rebut per l'associació que acull el GAM?	4,60	4,47
GLOBAL	4,48	4,43

Els participants dels GAM en primera persona valoren amb una nota global de 4,48 sobre un total de 5 el funcionament dels Grups d'Ajuda Mútua. D'entre totes les valoracions, les que lleugerament destaquen els participants són l'espai a on s'ha fet el GAM i el suport rebut per l'associació. Tot i això, totes les puntuacions són molt bones. En els comentaris oberts, es destaca la possibilitat de poder compartir experiències amb altres persones que passen situacions similars, la comprensió que això suposa i el benestar que genera, així com la idea del suport mutu i d'ampliar la xarxa social.

Els participants dels GAM de familiars valoren en global amb un 4,43 sobre 5 el funcionament dels GAM. Destaca per sobre de les altres puntuacions, la que fa referència a l'espai a on es desenvolupa el GAM, tenint en compte que totes les puntuacions són molt bones. En els comentaris oberts, els i les participants comenten que valoren positivament el fet de poder compartir les seves experiències amb altres persones que viuen situacions similars i el suport emocional que troben en això, així com la possibilitat de conèixer recursos nous, i saber més sobre els trastorns mentals

5.3. Formacions en moderació de GAM 2018

Per garantir el bon funcionament dels GAMs, l'Activa't ofereix, formació per a la moderació de Grups d'Ajuda Mútua per a persones amb experiència pròpia i per a familiars.

Durant el 2018 s'han fet 7 formacions per a la moderació dels GAM, 5 per familiars, s'ha acabat una altra que es va iniciar de familiars a Lleida al 2017 i s'ha iniciat una, de nou a Lleida, però aquesta vegada per primera persona, que finalitzarà durant el 2019. Serà durant el 2019 que es faran formacions per a primera persona en totes les províncies i també es continuarà amb les formacions per a familiars, fent algunes específiques o prioritàries per a familiars de l'àmbit infanto-juvenil.

Han passat 83 persones per aquestes formacions durant l'any 2018.

317 Persones han participat a les formacions. Des del 2015 fins al 2018

5.4. Satisfacció a les formacions per moderar GAM

Valoracions curs formacions moderació de GAM (puntuacions d'1 a 5)	Familiars
1.- L'organització del curs ha estat adequada?	4,75
2.- La durada del curs ha sigut suficient segons els objectius i els continguts del mateix?	4,75
3.- Els continguts del curs han estat adaptats al programa?	4,75
4.- Ha estat per vostè interessant la realització del curs?	4,83
5.- En quina mesura li han resultat útils els coneixements adquirits?	4,8
6.- Li ha semblat adequada la metodologia emprada en el curs?	4,77
7.- La documentació i els materials oferts són entenedors, adequats i clars?	4,65
8.- Els equipaments i els mitjans oferts han estat adequats al desenvolupament del curs?	4,87
9.- L'aula i les instal·lacions han estat adequades per al desenvolupament del curs?	4,78
10.- Quina és la seva valoració general del curs?	4,83
GLOBAL	4,78

Valoracions formadors curs moderació de GAM (puntuacions d'1 a 5)	Familiars
1. Eren clares les explicacions de el/la formador/a?	4,9
2. Com valora la capacitat de motivar de el/la formador/a?	4,84
3. Creu vostè que el/la formador/a dominava la matèria?	4,9
4. Ha facilitat el/la formador/a l'ambient adequat per a facilitar l'aprenentatge?	4,89
5. Creu que les tècniques i els materials utilitzats per el/la formador/a han estat útils?	4,77
6. Ha aconseguit el/la formador/a resoldre els dubtes adequadament?	4,87
7. Quina és la seva valoració general de el/la formador/a?	4,92
GLOBAL	4,87

Pel que fa als resultats de la satisfacció de les persones participants a la formació de dinamització de GAM's, el curs rep una puntuació global de 4,78 i les formadores reben una puntuació global de 4,87 sobre 5. La puntuació més baixa, que és de 4,65 sobre 5 fan referència als materials i tècniques emprades a la formació.

Pel que fa als comentaris oberts, els i les participants comenten que volen continuar trobant-se, mes enllà de les sessions de formació, demanen un seguiment de la seva tasca com a persones dinamitzadores de GAM i destaquen la tasca de les formadores.

2.4.5. Trobades per la moderació dels GAM

Durant el 2018 hem fet 2 trobades amb unes 40 persones moderadores de GAM per tal de poder fer un acompanyament a aquesta tasca, aspecte que ens ha sigut demanat per aquestes pròpies persones. La tasca de moderació de GAM comporta una responsabilitat que requereix d'un suport extern i uns espais de reflexió i creació de coneixement col·lectiu per a poder fer aquesta tasca de manera òptima.

Hem pogut treballar sobres aspectes del GAM: elements bàsics, acollida dels participants, autocura de les persones moderadores, dinàmiques per facilitar el grup, i competències de les persones moderadores. L'objectiu que tenim pel 2019 és continuar amb aquesta tasca de suport a les persones moderadores de GAM de manera més sistemàtica i possiblement fent-ho per territoris per tal de que sigui més fàcil trobar-nos.

5.5. Treball de sistematització dels GAM

Per tal de fer difusió i fer arribar el model de GAM a més persones, s'han inclòs al web les guies per a la creació i manteniment dels GAM's, tant de primera persona com familiars, l'estudi diagnòstic dels GAM a Catalunya, i l'eina d'autoreflexió dels dos col·lectius també. Sota demanda, es pot accedir als manuals per a la moderació de GAM's, i el material didàctic per a la formació de moderadors. S'ha fet una sessió per a presentar el treball de sistematització que es va realitzar durant el 2017, a la que van inscriure's 188 persones (es va haver de desdoblar per que havia superat l'aforament). I hem rebut unes 10 demandes del material al que no es pot accedir a través de la web

Les formacions fetes durant aquest any, s'han realitzat fent servir aquest material.

També hem fet sessions d'actualització del model amb els GAM que s'estaven duent a terme dintre del projecte 'Activa't per la salut mental'. La tècnica referent a cada territori ha assistit a alguna sessió del GAM i ha fet arribar el material amb les noves aportacions, demanant l'opinió de les persones participants al GAM.

Durant les jornades "La clau dels GAM: La feina des de la moderació dels Grups d'Ajuda Mútua" celebrada el 27 de febrer i el 22 de març, unes taules d'experts van presentar els materials i les eines elaborades. La jornada del 27 de febrer es va acompanyar de una trobada de persones moderadores.

6. Resultats de l'avaluació del circuit Activa't

Aquest any hem finalitzat l'avaluació del primer circuit de l'Activa't. Ha estat avaluat per part d'una entitat externa, **Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques (IVALUA),** amb dos tipus d'avaluació:

6.1. Avaluació de la implementació

Ha permès avaluar el desenvolupament del pilotatge, amb dades quantitatives i qualitatives, i fer propostes de millora per a futurs circuits.

Resultats:

De l'informe se n'extreuen **propostes i recomanacions** que permetran millorar el programa Activa't, com per exemple: fer-lo més flexible i adaptat a les necessitats de les persones usuàries, ampliar o reduir determinats continguts, o propostes per aconseguir un millor nivell participació dels assistents i reduir la taxa d'abandonaments.

6.2. Avaluació de l'impacte

Ha permès avaluar l'efectivitat del circuit Activa't sobre la persona afectada i el curador, amb un *grup tractament* que ha participat al circuit Activa't, i un *grup control* que s'ha mantingut al marge mentre durava l'avaluació. Al grup control se li ha ofert participar al circuit una vegada ha finalitzat la recollida de dades per l'avaluació.

Participants a l'estudi:

- **448 persones** de 12 territoris de Catalunya en forma de **224 unitats familiars**: persona amb trastorn mental sever + familiar de referència.

Variables mesurades:

- Persona amb un trastorn mental sever: hem avaluat l'impacte sobre la recuperació.
- Persona curadora: hem avaluat l'impacte sobre la càrrega de cura i el suport social rebut.
- Per ambdós perfils: hem mesurat l'impacte sobre l'ús del sistema sanitari i consum de fàrmacs.

Els indicadors escollits s'han mesurat abans d'iniciar el programa, i als 6 i 12 mesos després de finalitzar la psicoeducació.

Resultats

- La participació a l'Activa't **té efectes positius en la recuperació de les persones amb un diagnòstic de TMS, els quals mostren avenços en el seu procés de recuperació**.

- Pel que fa als **familiars** participants al programa, **tenen una percepció més positiva de l'experiència de cura, tant la seva pròpia com la de la resta de la família.**

De totes les variables estudiades, hi ha algunes en les que no s'ha observat diferències significatives entre els dos grups, com per exemple en l'ús de serveis sanitaris.

Els informes de resultats de l'avaluació, estaran disponibles properament al web d'IVÀLUA www.ivalua.cat i al web del projecte www.activatperlasalutmental.org

Incloem també comentaris d'alguns participants al projecte que il·lustren la percepció de les persones participants:

Carlos, moderador de GAM d'usuaris de Santa Coloma, acuariòfil (amant del peixos, no es un diagnòstic)

"Nos ayuda a ver que no estamos solos. Eso es muy importante para una persona con enfermedad mental"

"He visto personas que han hecho grandes esfuerzos para ir (al GAM), después de un ingreso, entrar con una cara y salen con otra. "

Pilar, mare de una filla de 34 anys amb diagnòstic, propietària de la primera botiga sostenible de Manresa

"Ens heu donat les eines, amb un llenguatge planer. La meva filla diu que ara amb mi es pot parlar. "

"Ara veig una llum al final que abans no la veia, havia llençat la tovallola, **no sé si serà veritat o no, però com a mínim ara crec. M'heu ajudat a creure."**

7. Fent xarxa

7.1. Facilitar la integració comunitària

Un dels objectius del programa Activa't per la Salut Mental, es el de ajudar al us òptim dels recursos assistencials, promoure la vinculació de les persones a la comunitat i afavorir la relació entre les xarxes social i sanitària. Per aconseguir aquest objectiu el projecte s'ha anat presentant als serveis que d'una manera o d'una altra atenen o serveixen de suport a les persones amb patiment psicològic o les seves famílies.

Per intentar vetllar pel bon ús de les xarxes i l'adequada orientació i rebuda dels casos d'Espai Situa't s'han anat coneixent els diferents serveis i realitzant reunions de coordinació, especialment entre els serveis de salut mental i les associacions sòcies del projecte, representants de les regions sanitàries i alguns ajuntaments, de manera periòdica i també de manera ad –hoc per demandes concretes. En ocasions ha servit per apropar serveis que no s'havien reunit, i per fer més fluida la relació entre agents en molts dels casos. Cal destacar la participació dels tècnics a les taules de salut mental i en comissions de salut comunitària d'alguns ajuntaments.

Al 2018, en la línia dels anys precedents s'han continuat fent presentacions de l'Activa't als serveis de salut mental vinculats al projecte per mantenir informats i seguir implicant als seus professionals, però s'han ampliat les presentacions a altres serveis de salut mental de les mateixes comarques o províncies, S'han intentat fer presentacions a més a més a tots els serveis (no només el CSMA i SRC) dels que fa ús la població dels territoris pilots. Continuant amb la feina d'anys anteriors, s'ha presentat el projecte als Clubs Socials, als serveis laborals, d'habitatge, ensenyament, fundacions tutelars...

El projecte s'ha estat presentant també a Serveis Socials municipals i comarcals i als Serveis d'orientació i Atenció a les Famílies (SOAFs) i Serveis d'atenció a les famílies especialitzats (SAFEs). S'han anat distribuint cartells i postals del projecte al màxim de serveis comunitaris i també en biblioteques, centres culturals, centres d'atenció primària.

En el marc del conveni de la Federació Salut Mental Catalunya amb el Departament de Justícia es va començar un treball més actiu amb les persones internes en centres penitenciaris i les seves famílies, o subjectes a mesures de justícia juvenil. Es van fer presentacions a tots els Centres Penitenciaris, Centres Oberts i Equips de Medi Obert de justícia juvenil, i s'ha començat a participar en les taules perifèriques dels centres.

Al 2018 es van mantenir les presentacions del projecte als Centres de Salut Mental infanto juvenil, i donar més èmfasi a les presentacions als centres d'atenció primària i equips de serveis socials.

> La majoria de reunions s'han fet amb els serveis de la xarxa de salut mental i addiccions.

7.2. Reunions i trobades per serveis

reunions tècniques i coordinacions	tipus de centre	perfil professional dels assistents	Nº reunions	Nº aprox. participants
amb Serveis de Salut Mental	**CSMA**	psiquiatres, psicòlegs, treballadors socials, infermeria, auxiliars..	35	150
	CSMIJ- hospital de dia infantil	psiquiatres, psicòlegs, treballadors socials, infermeria, auxiliars..	6	38
	Centre de Dia -SRC i hospitals de dia	psiquiatres, psicòlegs, usuaris, famílies	25	93
	Hosp. Dia Infanto-Juvenil	psiquiatres, psicòlegs	2	60
	Hospitalització-Ingressos	psiquiatres, psicòlegs	7	70
	Altres: UTE, PSI, Grups de salut mental	referents regió sanitària, comissions…	11	61
amb professionals de Serveis Socials	**Serveis Socials Municipals**	Treballadors socials, psicòlegs	21	201
	Serveis d'Atenció a Famílies: SOAF O SAFE	Treballadors socials, psicòlegs	1	3
	Clubs Socials	Treballadors socials, psicòlegs, usuaris	5	46
	Residències, Llars amb suport	Treballadors socials, psicòlegs	1	4
	Altres: Oficina jove, xarxa famílies cuidadores,		12	33
amb centres d'atenció primària	**Centres d'Atenció Primària ABS-CAP**	metges, pediatres, infermers, treballadors socials	10	193
	Coordinacions Serveis Atenció Primària	metges, pediatres, infermers, treballadors socials	5	42
amb el departament de Justícia	**Presentació Servei**	Professionals del servei	2	190
	Centre Obert		2	50
	Centre Penitenciari		5	38
	Equip Medi Obert Justícia Juvenil	referents del servei	2	22
	Mesures Penals Alternatives I Servei d'Acompanyament Postpenitenciari	tècnics del servei	2	24
	Altres: sensibilització usuaris, atenció a víctimes de delicte, etc.	Usuaris, ciutadania	4	17
amb les taules de salut mental o taules de salut comunitària	**Reunions taules de Salut Mental**	professionals i entitats de la xarxa de salut mental, addiccions, o xarxes de salut comunitària treball de sensibilització amb coses de seguretat	29	346
	Comissions		53	101
	Altres: consells de salut, grups motors, comissions dia mundial salut mental, etc.		24	248

altres serveis comunitaris	**Fundacions Tutelars**	professionals de referència	4	16
	OTL (Oficines de Treball)	Professionals	6	13
	Biblioteques, Centres Cívics	Professionals	6	39
	Altres: Iridia, Col·lectiu Ronda, centres educatius, associacions (excepte les de salut mental)	Professionals	40	257
amb associacions	**FSMC, VEUS, AUTISME, ACTIVAMENT, …**	presidents, directius, assemblees de socis…	112	247
Amb l'administració pública	**Departaments de la Generalitat, Diputacions o càrrecs municipals**	Tècnics i representants polítics	15	97
Reunions de coordinació territorial del projecte	**CAT SALUT, VEUS, SMC, ENTITATS LOCALS, PROVEÏDORS**	Referents del projecte per part dels serveis de salut mental, les entitats, el catsalut, alguns ajuntaments i la FSMC	45	86

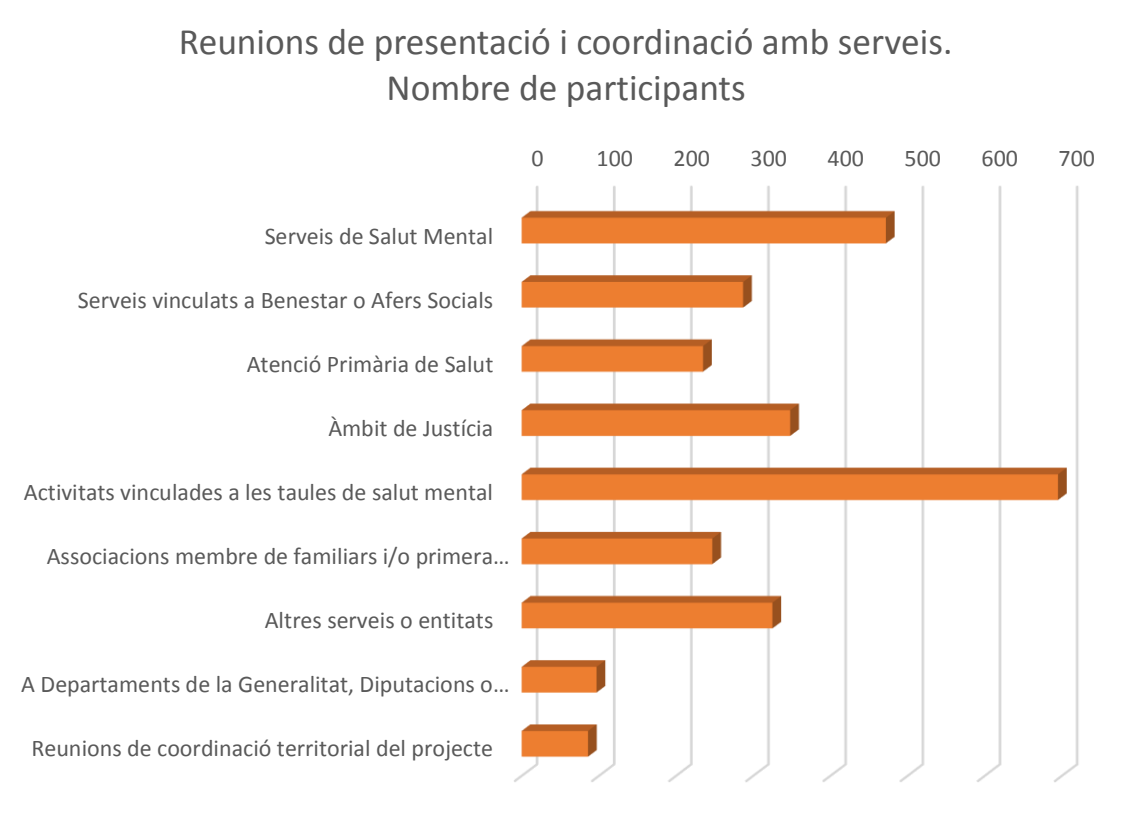

8. Congrés "Activa't per la salut mental: més enllà del pilotatge"

Amb més de 400 assistents i un centenar de ponents, ha presentat els resultats avaluats del projecte, que han mostrat millores en la recuperació de les persones i en l'experiència de cura de les famílies participants en l'avaluació.

El Congrés, celebrat el 22 i 23 de novembre al CosmoCaixa de Barcelona, ha analitzat les propostes de millora del model d'atenció en salut mental, que han de servir de base per a la seva implementació a tot el territori. Conceptes clau durant les jornades han estat l'exercici dels drets de la ciutadania i l'apoderament com a concepte clau en la recuperació i el model d'atenció comunitària en salut mental.

Els participants al Congrés han estat persones de diferent procedència i implicació amb el projecte Activa't: associacions, professionals, famílies i persones amb experiència pròpia en salut mental i persones interessades. S'han presentat els resultats avaluats en els 4 anys de durada del projecte pilot, que han mostrat millores en la recuperació de les persones i en l'experiència de cura de les famílies participants en l'avaluació, i propostes de millora del model de cara al seu implementació a tot el territori.

El congrés ha permès posar de manifest la rellevància del projecte i els seus bons resultats, de manera que les administracions es van comprometre a garantir la seva continuïtat en cartera i reflexionar sobre la millor manera de implementació.

8.1. Programa del congrés

El programa del congrés ha comptat amb diversos apartats que han posat de manifest la transversalitat i la importància del projecte Activa't per la salut mental.

El congrés va començar amb Conferència internacional "Vers l'apoderament, la recuperació i la ciutadania en salut mental: la visió en primera persona i dels familiars", a càrrec d'Alison Faulkner, investigadora del Projecte EURIKHA de recerca global en salut mental en primera persona i col·laboradora al grup de recerca liderada per usuaris del King's College; i de Miia Männikkö, presidenta d'EUFAMI, Federació Europea d'Associacions de Familiars de Persones amb Problemes de Salut Mental

La segona jornada, la visió internacional va venir de la ma del Dr. Roberto Mezzina, director del Departament de Salut Mental de Trieste i del Centre Col·laborador de l'OMS per a la Recerca i la Formació, que va oferir la conferència "Com s'aborda l'apoderament des de les polítiques i els sistemes de salut mental a Europa?".

Amb la participació de professionals i membres de l'administració, el congrés va permetre posar de manifest el recorregut del projecte des dels inicis fina a l'actualitat, en la conferència "4 anys d'Activa't per la salut mental: recorregut i presentació de resultats avaluats".

Amb la mirada posada en la continuïtat del projecte Activa't, membres de l'administració que d'una manera o altra formen part del projecte, van participar en la conferència "Serveis per a la recuperació i l'apoderament: aprenentatge des de l'Activa't per al futur", que va assentar les bases d'una possible inclusió del projecte en la cartera de serveis públics per fer-lo extensible a tot el territori català.

Amb la intenció d'implicar altres estaments del plànol sanitari i social de la salut mental des de la formació, la recerca, l'administració local i la comunitat, diferents professionals van culminar la taula "Altres mirades a l'Activa't", que va ajudar a situar el possible encaix de l'Activa't a tot el territori.

En el plànol més participatiu, la primera jornada de l'Activa't va comptar amb dos grups de treball, cadascun format per sis tallers, que van treballar aspectes diversos relacionats amb el projecte des de l'aprenentatge i de cara a cercar millores i solucions a les dificultats identificades. Els grups de treball, liderats i moderats pels professionals del projecte Activa't i amb una mitja de 6 ponents cada grup, van ser els següents:

- **Grup 1:** L'avaluació al detall.
- **Grup 2:** Missió, funcions, encaix i futur de l'Espai Situa't.
- **Grup 3:** Formació psicoeducativa a les famílies: com es pot millorar?

- **Grup 4:** Formació psicoeducativa a persones amb experiència pròpia: aprenentatges de La Klau de Re©.
- **Grup 5:** Prospect: un espai de reflexió conjunta, trobada i aprenentatge.
- **Grup 6:** Com continua el suport a la comunitat: els Grups d'Ajuda Mútua
- **Grup 7:** Treballant el model de recuperació als serveis.
- **Grup 8:** Activació de la comunitat: efectes i expectatives envers l'Activa't.
- **Grup 9:** El suport de l'Activa't a les associacions de persones amb problemes de salut mental i les seves famílies.
- **Grup 10:** Les repercussions de l'Activa't als serveis de salut mental, dispositius i professionals sanitaris.
- **Grup 11:** Propostes per a l'apoderament a infants i joves, i les seves famílies, i l'apropament a d'altres grups.
- **Grup 12:** Més enllà dels Grups d'Ajuda Mútua: la promoció del suport entre iguals.

Les presentacions realitzades al congrés així com les conclusions, estan disponibles al web específic del congrés.

Més informació en la pàgina web del Congrés

8.2. Enquestes de satisfacció del congrés

Uns dies després del congrés, es va fer arribar una enquesta de satisfacció a tots els i les assistents per tal de recollir resultats i propostes de millora. Les valoracions recollides, que són molt positives, destaquen la organització i la seu escollida per celebrar el congrés, el programa i els objectius assolits en quant a coneixement o aplicació del projecte.

› Satisfacció quant a programa global del congrés (temes, ponents, horaris...)

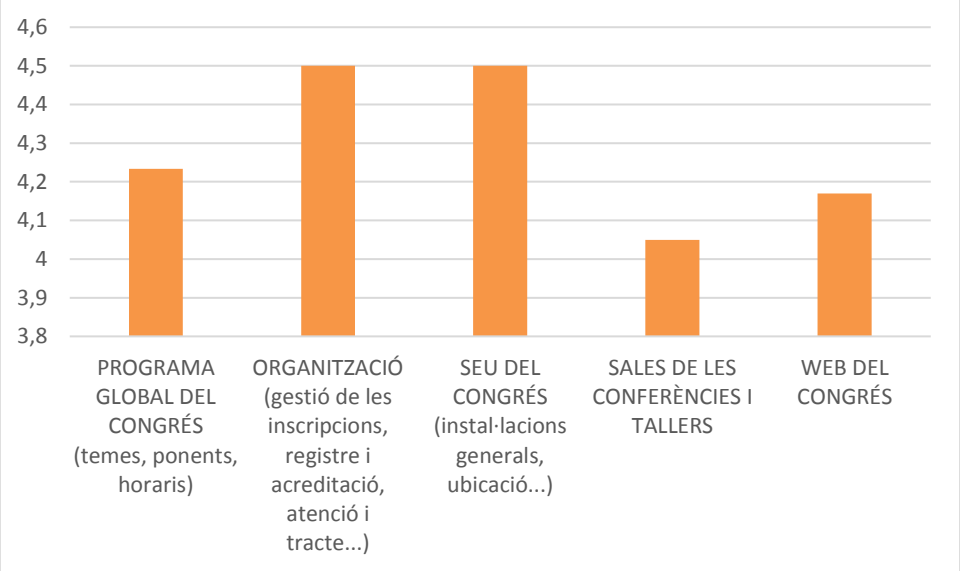

› Satisfacció quant a contingut del congrés

› Perfil dels assistents (que han respost l'enquesta)

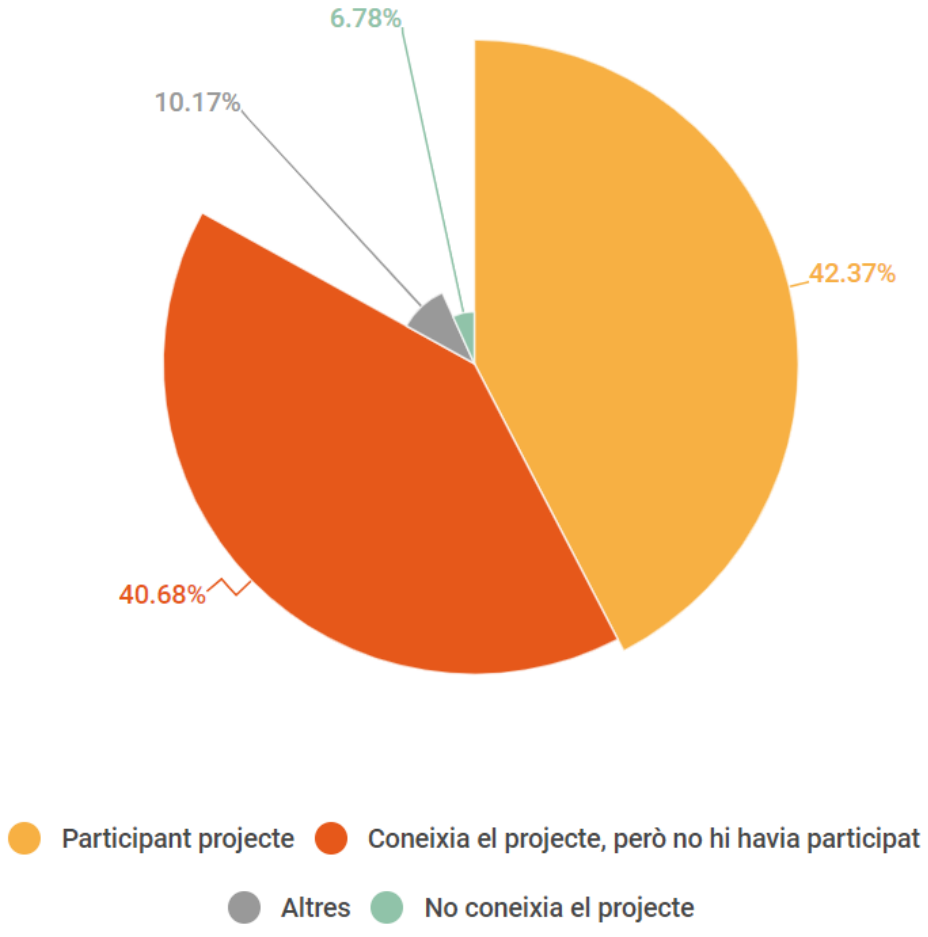

9. Altres jornades i actes de presentacions del projecte:

Fira d'Entitats del Centre Penitenciari Brians 2
Sant Esteve Sesrovires, Centre Penitenciari Brians 2
Març 2018

XIV Congrés de l'Associació d'Infermeria Familiar i Comunitària de Catalunya
Tarragona, Palau de Congressos
Abril 2018

5è Congrés Català d'Infermeria de Salut Mental
Barcelona, Hospital Sant Pau
Juny 2018

XIII Congrés Mundial WAPR. Recuperació, ciutadania, drets humans
Madrid
Juliol 2018

European Congress on Mental Mental Health (ECMH)
Croàcia, Split
Setembre 2018

XPatient Barcelona Congress (ponència i pòster)
Barcelona
Setembre 2018

Congrés Internacional de Psicologia Comunitària (CIPC)
Santiago de Chile
Octubre 2018

Videofòrums amb les càpsules "Veus com la teva" a les biblioteques de les Terres de l'Ebre
Tortosa, Gandesa, Mora d'Ebre
Octubre i novembre 2018

Congrés "Evidence for Action: Encouraging Innovation and Improvement"
Chicago, Association for Public Policy Analysis and Management
Novembre 2018

VI Congrés del Tercer Sector Social
Barcelona
Novembre 2018

10. Col·laboradors de l'Activa't

Al projecte participen 11 entitats proveïdores de serveis de Salut Mental dels 12 territoris, 13 entitats membre de FSMC i 6 entitats locals membre de VEUS o de Activament Catalunya Associació.

Col·laboren també nombrosos ajuntaments amb la cessió d'espais i ajudant a les gestions del projecte a cada territori.

Col·laboradors privats

Obra Social "la Caixa"

Fundació Privada Llegat Roca i Pi

Col·laboradors institucionals

Diputació Barcelona

Diputació de Lleida

Diputació Tarragona

Diputació de Girona

Ajuntament de Barcelona

Gobierno de España – Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad

ivàlua

Espais Situa't a Catalunya

Federació Salut Mental Catalunya
info@activatperlasalutmental.org
c/Nou de Sant Francesc, 42, Local
08002 Barcelona
Tel. 93 272 14 51

Girona
girona@activatperlasalutmental.org
Hotel d'entitats
C/Rutlla 20-23, despatx 2
17002 Girona
Tel. 972 21 89 32

Granollers
granollers@activatperlasalutmental.org
Associació DARUMA
Avinguda del parc, 9, 3ra planta, 08402 Granollers
Tel. 93 870 12 74

Igualada
igualada@activatperlasalutmental.org
Associació Salut Menta Anoia
Plaça Espanya, 8 1r pis (edifici Espai de Salut)
08700 Igualada
Tel. 93. 801 90 58
Dijous: Espai Cívic Centre (Carrer de la Trinitat, 12)
Tel. 93. 803 19 50 – ext. 415

Lleida
lleida@activatperlasalutmental.org
Espai de salut GSS,
C. Henry Dunant ,1
25003 Lleida Tel. 973 106 834
615 374 572

Manresa
manresa@activatperlasalutmental.org
Associació Salut Mental Bages
C/ Arquitecte Montagut, 6. Baixos. 08243 Manresa
Tel. 93 876 25 08

Nou Barris
noubarris@activatperlasalutmental.org
Centre Integral de Salut Cotxeres
Av. De Borbó, 18-30, 1ª plt., consulta 30.
08016 Barcelona
Tel. 93 408 72 75

Sabadell
sabadell@activatperlasalutmental.org
Carrer Leonardo da Vinci, 81
08204 Sabadell
Tel. 93 727 48 40

Santa Coloma de Gramenet
gramenet@activatperlasalutmental.org
Carrer Nàpols, 41 (Centre Cívic Llatí)
08921 Santa Coloma de Gramenet
Tel. 638 87 05 25

Sant Boi
santboi@activatperlasalutmental.org
Can Jordana Carrer Ebre, 27, 08830 Sant Boi de Llobregat
Tel. 936 351 237

Tarragona
tarragona@activatperlasalutmental.org
Carrer Pons d'Icart s/n, Edifici La Pedrera,
6ª Planta Despatx 8
43004 Tarragona
Tel. 977 22 45 23

Terres de l'Ebre
terresdelebre@activatperlasalutmental.org
Atenció a **Tortosa** i **Amposta** (dies alterns)
Plaça dels Dolors,1 1r pis
43500 Tortosa
Tel. 977 89 40 56

Espai de Treball Comunitari: Avg. Catalunya 103-109
43870 Amposta
Tel.: 977 261 823

Vilanova i la Geltrú
vilanova@activatperlasalutmental.org
Carrer Jardins de Francesc Macià,
s/n (Centre Civic Sant Joan)
08800 Vilanova i la Geltrú
Tel. 93 816 90 34

Federació Salut Mental Catalunya
Carrer Nou de Sant Francesc, 42, local
08002 Barcelona
Tel. 93 272 14 51
federacio@salutmental.org
www.salumental.org

www.activatperlasalutmental.org

SMC salutmental Catalunya Federació
Generalitat de Catalunya
VEUS Federació Catalana d'Entitats de Salut Mental en 1a Persona